

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Konsolideeritud õigusloomega seotud dokument

9.7.2008

EP-PE_TC1-COD(2006)0006

*****I**

EUROOPA PARLAMENDI SEISUKOHT

vastu võetud esimesel lugemisel 9. juulil 2008. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr .../2008, milles sätestatakse määruse (EÜ) nr 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise kohta) üksikasjalikud rakenduseeskirjad ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 574/72 (EP-PE_TC1-COD(2006)0006)

PE 410.241

ET

ET

EUROOPA PARLAMENDI SEISUKOHT

vastu võetud esimesel lugemisel 9. juulil 2008. aastal

**eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr .../2008,
milles sätestatakse määruse (EÜ) nr 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide
kooskõlastamise kohta) üksikasjalikud rakenduseeskirjad
ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 574/72**

(EMPs ja Šveitsis kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikleid 42 ja 308,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrust (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta,¹ eriti selle artiklit 89,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut ||,

võttes arvesse Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust,²

toimides asutamislepingu artiklis 251³ sätestatud korras

ning arvestades järgmist:

- (1) Määrusega (EÜ) nr 883/2004 ajakohastatakse liikmesriikide siseriiklike sotsiaalkindlustusskeemide kooskõlastamise eeskirju, täpsustades vajalikud rakendusmeetmed ja menetlused ning püüdes neid kõigi asjaosaliste huvides lihtsustada. On vaja kehtestada selle rakenduseeskirjad.

¹ ELT L 166, 30.4.2004, lk 1, parandus ELT L 200, 7.6.2004, lk 1.

² ELT C 324, 30.12.2006, lk 59.

³ Euroopa Parlamendi 9. juuli 2008. aasta seisukoht..

- (2) Tõhusama ja tihedama koostöö korraldamine sotsiaalkindlustusasutuste vahel on oluline tegur, et võimaldada määrusega (EÜ) nr 883/2004 hõlmatud isikutel oma õigusi võimalikult kiiresti ja parimatel tingimustel kasutada.
- (3) Elektrooniliste vahendite kasutamine on kohane kiireks ja usaldusväärseks andmevahetuseks liikmesriikide asutuste vahel. || Andmete elektrooniline töötlemine peaks kaasa aitama menetluste kiirendamisele asjaomaste isikute jaoks. Lisaks peavad nende suhtes kehtima kõik tagatised, mis on ette nähtud ühenduse sätetes üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta. ***Liikmesriigid peaksid seetõttu võtma vajalikke meetmeid tagamaks, et määruse (EÜ) nr 883/2004 reguleerimisalasse kuuluvate riiklike sotsiaalkindlustusalaste õigusaktidega seotud andmeid käsitletakse nõuetekohaselt kooskõlas üksikisikute kaitsega isikuandmete töötlemisel ja nende vahetamisel käesoleva määruse kontekstis.***
- (4) Andmete, sealhulgas ajakohastamist võimaldaval kujul esitatud elektrooniliste andmete kättesaadavus liikmesriikide asutuste kohta, kes võivad sekkuda määruse (EÜ) nr 883/2004 kohaldamisse, peab lihtsustama andmevahetust liikmesriikide asutuste vahel. See lähenemine, mis tähtsustab puhtalt faktilise teabe olulisust ning selle kiiret kättesaadavust kodanikele, on oluline lihtsustus, mis tuleb sätestada käesoleva määrusega.
- (5) ***Sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamist käsitlevate eeskirjade rakendamise keerukate menetluste võimalikult sujuva toimimise eesmärgi saavutamiseks ja nende menetluste tõhusaks haldamiseks on vaja IV lisa viivitamatu ajakohastamise süsteemi. Nende sätete väljatöötamine ja kohaldamine nõuab tihedat koostööd liikmesriikide ja komisjoni vahel ning nende sätete rakendamine peaks toimuma kiiresti, pidades silmas viivitamisest tulenevaid tagajärgi nii kodanikele kui haldusasutustele. Komisjonile tuleks seetõttu anda volitus andmebaas välja töötada ja seda hallata ning tagada andmebaasi toimimine vähemalt alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast. Eelkõige peaks komisjon astuma vajalikke samme IV lisas loetletud andmete lisamiseks andmebaasi.***

- (6) Mõningate menetluste tõhustamine peab lisama määrusele (EÜ) nr 883/2004 kasutajate jaoks õiguskindlust ja läbipaistvust. Eelkõige peab ühiste tähtaegade kinnitamine teatavate kohustuste täitmiseks või haldusetaappide läbimiseks kaasa aitama kindlustatud isikute ja asutuste vaheliste suhete selgitamisele ja struktureerimisele.
- (7) Liikmesriikidel, nende pädevatel asutustel ja sotsiaalkindlustusasutustel peab olema võimalus omavahel kokku leppida lihtsustatud menetlustes ja halduskorras, mida igaüks neist peab kõige tõhusamaks ja kohasemaks oma sotsiaalkindlustussüsteemis. Siiski ei tohi sellised kokkulepped mõjutada määrusega (EÜ) nr 883/2004 hõlmatud isikute õigusi.
- (8) Sotsiaalkindlustuse valdkonnale omane keerukus nõuab kõigilt liikmesriikide asutustelt erilisi jõupingutusi kindlustatud isikute huvides, et ei kahjustataks isikuid, kes ei ole edastanud oma taotlust või vajalikku teavet asutusele, kes on volitatud seda taotlust menetlema vastavalt määruses (EÜ) 883/2004 ja käesolevas määruses sätestatud eeskirjadele ja korrale.
- (9) Et määrata kindlaks pädev asutus, st asutus, kelle õigust kohaldatakse või kellel lasub kohustus teatavaid hüvitisi maksta, peavad *ühe või mitme* liikmesriigi asutused analüüsima kindlustatud isiku ja tema pereliikmete objektiivset olukorda. Et tagada asjaomaste isikute kaitse selle möödapääsmatu asutustevahelise teabevahetuse ajal, tuleb ette näha nende ajutine kuulumine ühe riigi sotsiaalkindlustusõiguse alla.
- (10) ***Liikmesriigid peaksid tegema koostööd käesoleva määruse ja määruse (EÜ) nr 883/2004 kohaldamisalasse jäävate isikute elukoha kindlaksmääramiseks ning vaidluse korral peaksid nad võtma selle lahendamiseks arvesse kõiki asjakohaseid kriteeriume. Liikmesriigid võivad selleks võtta arvesse käesoleva määruse asjakohaseid sätteid.***

- (11) Paljude käesolevas määruses sätestatud meetmete ja menetluste eesmärk on lisada läbipaistvust kriteeriumidele, mida liikmesriikide asutused peavad määruse (EÜ) nr 883/2004 järgimisel rakendama. Need täpsustused tulenevad Euroopa Ühenduste Kohtu praktikast, halduskomisjoni otsustest ning enam kui kolmekümneaastasest sotsiaalkindlustusskeemide kooskõlastamise kogemusest asutamislepinguga ettenähtud põhivabaduste raames.
- (12) ***Käesolevas määruses sätestatakse meetmed ja menetlused töötajate ja töötute isikute liikuvuse edendamiseks. Piirialatöötajad, kes on jäänud täielikult töötuks, võivad teha ennast tööhõivetalitustele kättesaadavaks nii nende elukohaliikmesriigis kui ka liikmesriigis, kus nad viimati töötasid. Siiski peaks neil olema õigus saada hüvitist ainult elukohaliikmesriigilt.***
- (13) Määruse (EÜ) nr 883/2004 reguleerimisala laiendamine kõigile kindlustatud isikutele, kaasa arvatud mittetöötavad isikud, nõuab nende isikute jaoks teatavaid erilisi eeskirju ja menetlusi, eelkõige selleks, et määrata kindlaks kohaldatav õigus, et võtta arvesse laste kasvatamisele pühendatud aeg isikute puhul, kes ei ole kunagi teinud palgatööd või tegelnud ettevõtlusega liikmesriikides, kus nad on elanud.
- (14) Teatavad menetlused peavad peegeldama ka nõudmist jaotada kohustused liikmesriikide vahel võrdselt. Eelkõige haiguskindlustuse valdkonnas tuleb nende menetluste puhul arvesse võtta ühelt poolt nende liikmesriikide olukorda, kes kannavad kindlustatud isikute vastuvõtuga seotud kulud, andes nende käsutusse oma tervishoiusüsteemi, ja teiselt poolt nende liikmesriikide olukorda, kelle asutused kannavad oma kindlustatud kodanike mitterahaliste hüvitiste kulud, kui need hüvitised on saadud muus liikmesriigis kui *elukohaliikmesriik*.

- (15) Lähtudes määrusest (EÜ) nr 883/2004, tuleb selgitada mitterahaliste haigushüvitistega seotud kulutuste kandmise tingimusi plaanilise ravi raames teises liikmesriigis, st juhul, kui kindlustatud isik läheb ravile muusse liikmesriiki kui see, kus ta on kindlustatud või alaliselt elab. *Tuleks täpsustada* kindlustatud isikute kohustusi seoses eelneva loa taotlemisega ning asutuste kohustusi patsiendi suhtes seoses loa andmise tingimustega. Samuti *tuleks täpsustada* loa alusel teises liikmesriigis saadud ravi rahalise kulu kandmise tagajärjed.
- (16) Liikmesriikide asutuste vaheliste võlanõuete maksetähtaegade lühendamisele suunatud menetluste kitsendamine on oluline, et säilitada usalduslikud suhted ja järgida liikmesriikide sotsiaalkindlustusskeemide suhtes kehtivat hea juhtimistava nõuet. Seega tuleb tõhustada nõuete menetlemisega seotud toiminguid haigus- ja töötushüvitiste kontekstis.
- (17) Kuna määrusega (EÜ) nr 883/2004 hõlmatud sotsiaalkindlustusskeemid tuginevad kõigi kindlustatute solidaarsusele, tuleb ette näha vahendid alusetult eraldatud hüvitistega seotud võlakohustuste või maksmata sissemaksete tõhusamaks sissenõudmiseks. Vastastikuse abistamise korda asutuste vahel tuleb selgitada, juhindudes nõukogu 26. mai 2008. aasta direktiivist 2008/55/EÜ (vastastikuse abi kohta teatavate sissemaksete, tollimaksude, maksude ja muude meetmetega seotud nõuete sissenõudmisel)¹ ettenähtud sätetest, et paremini kaitsta liikmesriikide finantshuve, korraldades koostööd eelkõige maksuasutuste vahel.
- (18) Kindlustatud isikute teavitamine nende õigustest ja kohustustest on oluline eeltingimus usaldusliku suhte kujundamiseks pädevate ametiasutuste ja liikmesriikide asutustega.

¹ ELT L 150, 10.6.2008, lk 28.

- (19) Kuna *käesoleva* määruse *eesmärki*, nimelt kooskõlastamismeetmete vastuvõtmist, et tagada isikute vaba liikumise tegelik toimimine, ei suuda liikmesriigid piisaval määral teostada ning need on seega || paremini saavutatavad ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Vastavalt nimetatud artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõttele ei lähe käesolev määrus kaugemale *selle eesmärgi* saavutamiseks vajalikust.
- (20) Käesolev määrus *asendab* nõukogu 21. märtsi 1972. aasta määruse (EMÜ) nr 574/72 (millega on kehtestatud määruse (EMÜ) nr 1408/71 (sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate, füüsilisest isikust ettevõtjate ja nende pere liikmete suhtes) rakendamise kord),¹

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I jaotis - Üldsätted

I peatükk – Mõisted

Artikkel 1
Mõisted

1. Käesolevas määruses kasutatakse *järgmisi* mõisteid:
 - a) „*algmäärus*” – *määrus (EÜ) nr 883/2004*;
 - b) „*rakendusmäärus*” – *käesolev määrus; ning*
 - c) *kohaldatakse algmääruses sätestatud mõisteid.*

¹ EÜT L 74, 27.3.1972, lk 1. ||

2. Lisaks lõikes 1 osutatud mõistetele kasutatakse *käesolevas määruses* järgmisi mõisteid:
- a) „juurdepääsupunkt” – liikmesriigi pädeva ametiasutuse *poolt ühe või mitme algmääruse artiklis 3 osutatud sotsiaalkindlustuse haru jaoks elektroonilise kontaktpunktina nimetatud asutus*, kelle ülesanne on elektroonilisel teel saata ja vastu võtta *alg määruse ja rakendusmääruse* kohaldamiseks vajalikke andmeid *liikmesriikidevahelise* ühise võrgu kaudu;
 - b) „kontaktausutus” – ühe liikmesriigi nimetatud *mis tahes* pädev ametiasutus ühes või mitmes *alg määruse* artiklis 3 osutatud sotsiaalkindlustuse harus, kes saab vastata teabe- ja abitaotlustele *alg määruse ja rakendusmääruse kohaldamiseks* ja *kes peab täitma talle rakendusmääruse* IV jaotise kohaselt *pandud ülesandeid*;
 - c) „dokument” – mis tahes kandjal esitatud kogum andmetest, *mis on struktureeritud selliselt, et seda saab* vahetada elektrooniliselt ja mille edastamine on vajalik *alg määruse ja rakendusmääruse* toimimiseks;
 - d) „standardiseeritud elektrooniline sõnum” – igasugune *struktureeritud* dokument, mis on *vormingus, mis on ette nähtud elektrooniliseks* teabevahetuseks liikmesriikide vahel;
 - e) „edastamine elektroonilisel teel” – andmete edastamine elektrooniliste andmetöötlusseadmete (sh pakkimisseadmete) abil juhtmete või raadio kaudu, optiliselt või muude elektromagnetiliste vahendite abil;
 - f) „tehniline komisjon” – *alg määruse* artiklis 73 osutatud komisjon;

g) „kontrollnõukogu” – *alg määruse* artiklis 74 osutatud organ.

II peatükk – Sätted koostöö ja andmevahetuse kohta

Artikkel 2

Asutustevahelise teabevahetuse ulatus ja tingimused

1. ***Rakendusmääruse kohaldamisel peab teabevahetus liikmesriikide ametiasutuste ja muude asutuste ning alg määruse kohaldamisalasse jäävate isikute vahel põhinema avaliku teenuse, objektiivsuse, koostöö, aktiivse abi, tõhususe, puudega inimeste juurdepääsu ja kiire tegutsemise põhimõtetel.***
2. Asutused edastavad ***või vahetavad kõnealuse liikmesriigi sotsiaalkindlustusalaste õigusaktidega ette nähtud tähtaegade jooksul kõiki vajalikke andmeid nende*** isikute õiguste ja kohustuste väljatöötamiseks ja kindlaksmääramiseks, ***kelle suhtes alg määrust kohaldatakse. Selliste andmete edastamine liikmesriikide vahel toimub kas asutuste vahel otse või kontaktasutuste vahendusel.***
3. Kui kindlustatud isik on eksikombel edastanud teavet, dokumente või avaldusi mõnele teisele asutusele, ***mis ei asu selle liikmesriigi territooriumil, kus asub rakendusmääruse*** kohaselt määratud ***asutus, esitab*** esimene asutus nimetatud teabe, dokumendid või avaldused viivitamata ***rakendusmääruse*** kohaselt määratud asutusele, märkides ära nende esialgse esitamise kuupäeva. Selle kuupäeva arvestamine on teisele asutusele kohustuslik. ***Liikmesriigi asutusi ei peeta siiski vastutavaks ega peeta neid otsust vaikimisi langetanuks selle põhjal, et nad ei ole tegutsenud selle tõttu, et andmete, dokumentide või taotluste edastamine teiste liikmesriikide asutuste poolt on hilineanud.***

I

4. Kui andmete edastamine toimus juurdepääsupunkti või kontaktasutuse vahendusel, loetakse seda juurdepääsupunkti või kontaktasutust selles liikmesriigis pädeva asutuse rolli ja ülesandeid täitvaks talle esitatud avaldustele vastamise tähtaegade osas.

Artikkel 3

Asutuste ja kindlustatud isikute vahelise teabevahetuse ulatus ja tingimused

1. ***Isikud, kelle suhtes kohaldatakse algmäärust, peavad edastama asjaomasele ametiasutusele vajaliku teabe, dokumendid või täiendavad tõendid, mis on vajalikud nende endi või nendepereliikmete olukorra ning õiguste ja kohustuste kindlakstegemiseks ning kohaldatava õiguse ja nende kohustuste kindlaksmääramiseks selle kohaselt.***

2. ***Isikuandmete kogumisel, edastamisel või töötlemisel vastavalt oma õigusaktidele algmääruse rakendamiseks tagab iga liikmesriik, et asjaomastel isikutel on võimalik täielikult teostada oma isikuandmete kaitset puudutavaid õigusi, järgides ühenduse sätteid üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta.***

Eelkõige tagavad liikmesriigid, et selliseid isikuandmeid ei kasutata muul kui sotsiaalkindlustuse eesmärgil, välja arvatud juhul, kui asjaomane isik seda sõnaselgelt lubab. Samuti annavad liikmesriigid asjaomastele isikutele taotluse korral konkreetset ja piisavat teavet nende isikuandmete töötlemise kohta, mis on vajalik käesoleva määruse kohaselt.

Andmete päritolust olenemata on asjaomastel isikutel võimalik kasutada nende kui andmesubjekti õigusi käesoleva määruse reguleerimisalasse kuuluvates valdkondades pädeva asutuse kaudu.

Igas liikmesriigis vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta)¹ artiklile 18 ametisse nimetatud, algmääruse kohaldamisalasse kuuluvate sotsiaalkindlustusalaste õigusaktidega seonduvate andmetega tegelevate isikuandmete kaitse ametnike loetelu ja andmed on osa rakendusmääruse IV lisast.

3. *Algmääruse ja rakendusmääruse kohaldamiseks vajalikus ulatuses edastavad asjaomased asutused asjaomastele isikutele teabe ja väljastavad dokumendid kõnealuse liikmesriigi sotsiaalkindlustusalaste õigusaktidega ette nähtud tähtaegade jooksul.*
4. Liikmesriigi pädev asutus, kes saadab otse dokumendi, mis sisaldab otsust teise liikmesriigi territooriumil elava või viibiva isiku õiguste kohta, küsib vastuvõtuteatist, sõltumata andmekandjast ja saatmisviisist. Vastuvõtuteatise võib anda mis tahes kandjal ja mis tahes vahenditega.
5. Kui puudub tõend lõikes 4 osutatud otsuse saatmise kohta, ei kohaldata hüvitisesaaja suhtes vastavalt *algmäärusele* antud õiguste kehtetuks tunnistamise või aegumise tähtaegu.
6. Kui lõikes 4 osutatud otsuse saatmiskuupäev on nõuetekohaselt esitatud, loetakse pädeva asutuse otsust huvitatud isikut mõjutavaks alates ühe kuu möödumisest sellest kuupäevast. Kuid kui otsuse teinud liikmesriigi õiguses on ette nähtud pikem tähtaeg, siis kohaldatakse seda.
7. Igal juhul on asjaomase isiku kasutuses õiguskaitsevahendid ja menetlused, mis on ette nähtud õiguses, mida kohaldab otsuse teinud asutus.

■

¹ *EÜTL 281, 23.11.1995, lk 31.*

Artikkel 4

Andmevahetuse vorming ja viis

1. Halduskomisjon määrab kindlaks dokumentide ja standardiseeritud elektrooniliste sõnumite struktuuri, ***sisu ja vormingu ning nende vahetamise tingimused.***
2. Andmete edastamine asutuste, juurdepääsupunktide või kontaktasutuste vahel toimub elektrooniliselt turvalises keskkonnas, kus on tagatud konfidentsiaalsus ja andmevahetuse kaitse.
3. Suhtlemisel ***asjaomaste*** isikutega ***kasutavad asjakohased*** asutused ***iga juhtumi puhul kõige sobivamaid viise ning*** eelistavad ***võimaluse korral*** elektroonilisi meetodeid. ***Halduskomisjon määrab kindlaks teabe, dokumentide või otsuste asjaomasele isikule elektroonilisel teel edastamise praktilise korra.***

Artikkel 5

Teises liikmesriigis välja antud dokumentide ja tõendavate dokumentide juriidiline väärtus

1. Liikmesriigi asutuse väljastatud dokumendid, mis tõendavad isiku olukorda ***algmääruse*** ja ***rakendusmääruse*** kohaldamise eesmärgil ning mõne teise liikmesriigi ametiasutuste, sealhulgas maksuameti koostatud tõendavad dokumendid, on teiste liikmesriikide asutustele kohustuslikud niikaua, kuni neid ei ole tagasi võtnud või kehtetuks tunnistanud need väljastanud liikmesriigi pädev asutus või organ.
2. Kahtluse korral dokumendi põhjendatuse või seal esitatud asjaolude täpsuse suhtes pöördub dokumendi saanud liikmesriigi asutus dokumendi väljastanud asutuse poole, et paluda vajalikke selgitusi ja vajadusel nimetatud dokumendi tagasivõtmist. ***Väljastav asutus vaatab läbi dokumendi väljastamise põhjused ja vajaduse korral võtab dokumendi tagasi.***

3. Kui kuu aja jooksul alates dokumendi saanud asutuse taotlusest ei saavutata asjaomaste asutuste vahel kokkulepet, võib vastavalt *algääruse* artikli 76 lõikele 6 pöörduda halduskomisjoni poole, et kuue kuu jooksul alates pöördumisest erimeelsused lahendada.

Artikkel 6

Õigusaktide ajutine kohaldamine ja hüvitiste ajutine maksmine

1. Kui *rakendusemääruses ei ole sätestatud teisiti, siis juhul, kui kahe või enama liikmesriigi asutuste vahel on eriarvamus* kohaldatavate õigusaktide suhtes, **kehtivad** asjaomase isiku suhtes ajutiselt *ühe kõnealuse liikmesriigi õigusaktid, kusjuures kohaldamise järjekord otsustatakse järgmiselt:*
- a) *selle liikmesriigi õigusaktid, kus isik tegelikult töötab või tegutseb füüsilisest isikust ettevõtjana, kui töötamine või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemine toimub ainult ühes liikmesriigis; või*
 - b) *elukohaliikmesriigi õigusaktid, kui isik tegeleb seal oma tegevusega või osaga sellest või kui isik ei tee palgatööd või ei tegele ettevõtlusega; või*
 - c) *selle asjaomase liikmesriigi õigusaktid, mille õigusaktide kohaldamist kõigepealt taotleti, kui isik tegutseb kahes või enamas liikmesriigis.*
2. Kui kahe või enama liikmesriigi pädevate ametiasutuste või asutuste seisukohad lähevad lahku küsimuses, milline asutus peab hüvitist maksma, saab asjaomane isik, kes vaidluse puudumise korral võiks hüvitist taotleda, ajutiselt hüvitisi vastavalt nendele õigusaktidele, mida kohaldab tema *elukohaliikmesriigi* asutus, või kui see isik ei ela ühegi asjaomase liikmesriigi territooriumil, siis vastavalt õigusaktidele, mida kohaldab asutus, kellele taotlus algselt esitati.

3. *Kui asjaomased asutused ei saavuta kokkulepet, võib pädevate ametiasutuste vahendusel pöörduda halduskomisjoni poole mitte varem kui kuu aja möödumisel kuupäevast, mil tekkisid lõigetes 1 ja 2 nimetatud erimeelsused. Halduskomisjon püüab erimeelsused lahendada kuue kuu jooksul alates tema poole pöördumisest.*
4. Kui on selgunud, et kohaldatav õigus ei ole selle liikmesriigi oma, kus toimus ajutine kindlustus, või et ajutiselt hüvitisi **määratud** asutus ei olnud pädev asutus, loetakse pädevaks tunnistatud asutus pädevaks **tagasiulatuvalt, nagu eriarvamust poleks olnud, hiljemalt** alates ajutise kindlustuse alguskuupäevast või kõnealuse ajutise hüvitise **esimesest määramisest**.

Kui on selgunud, et kohaldatav õigus ei ole selle liikmesriigi oma, kus toimus ajutine kindlustus, või et ajutiselt hüvitisi **määratud** asutus ei olnud pädev asutus, loetakse pädevaks tunnistatud asutus pädevaks **tagasiulatuvalt, nagu eriarvamust poleks olnud, hiljemalt** alates ajutise kindlustuse alguskuupäevast või kõnealuse ajutise hüvitise **esimesest määramisest**.
5. Vajadusel reguleerib pädev asutus asjaomase isiku finantsolukorda seoses sissemaksete ja **vajaduse korral ajutiselt makstud rahaliste** hüvitistega vastavalt **rakendusmääruse** artiklites **71 kuni 81** sätestatud tingimustele.

Pädev asutus maksab asutuse poolt vastavalt lõikele 2 ajutiselt määratud mitterahalised hüvitised tagasi rakendusmääruse IV jaotises sätestatud korras.

Artikkel 7 Ajutise maksmise kohustus

1. *Kui rakendusmääruses ei ole sätestatud teisiti, siis kui isikul on vastavalt algmäärusele õigus saada hüvitist või kohustus teha sissemaks, kuid pädeval asutusel ei ole kõiki andmeid olukorra kohta teises liikmesriigis, mis on vajalikud nimetatud hüvitise või sissemaks summa lõplikuks arvutamiseks, teostab nimetatud asutus kõnealuse hüvitise **maksed asjaomase isiku taotlusel** või arvutab tema sissemaks summa ajutiselt, kui selline arvutus on asutuse käsutuses oleva teabe põhjal võimalik.*

2. Kõnealuse hüvitise või sissemakse uus arvestus tuleb teha kohe, kui asjaomasele asutusele on esitatud tõendavad dokumendid.

III peatükk – Teised *alg määruse* üldised rakendussätted

Artikkel 8

Halduskokkulepped kahe või enama liikmesriigi vahel

1. Käesoleva määruse sätteid asendavad *alg määruse* artiklis 8 lõikes 1 osutatud konventsioonide kohaldamist käsitlevate kokkulepete sätteid, välja arvatud *alg määruse* II lisas sätestatud konventsioonidega seotud kokkuleppeid käsitlevad sätteid, tingimusel, et nimetatud kokkulepete sätteid on kantud *rakendus määruse I* lissasse II.
2. Liikmesriigid võivad vajaduse korral omavahel sõlmida kokkuleppeid *alg määruse* artikli 8 lõikes 2 osutatud konventsioonide kohaldamise kohta, tingimusel, et nimetatud kokkulepped ei kahjusta *asjaomaste isikute* õigusi **ja kohustusi ning on kantud rakendus määruse I lissasse.**

Artikkel 9

Teised asutustevahelised protseduurid

1. Kaks või enam liikmesriiki või nende pädevad ametiasutused võivad kokku leppida muudes menetlustes lisaks nendele, mis on sätestatud *rakendus määruses*, kui need menetlused ei kahjusta *asjaomaste isikute* õigusi **või kohustusi.**
2. Sel eesmärgil sõlmitud kokkulepetest antakse teada halduskomisjonile ja need loetletakse *rakendus määruse I* lissas.

Artikkel 10

Hüvitiste kattumise vältimine

Kui kahe või enama liikmesriigi õigusaktide kohaselt antud hüvitisi vastastikku vähendatakse, peatatakse või tühistatakse, jagatakse summad, mis jäid asjaomase liikmesriigi õigusaktidega sätestatud vähendamise, peatamise või tühistamise klauslite rakendamise tõttu välja maksmata, vähendatud, peatatud või tühistatud hüvitiste arvuga.

Artikkel 11

Kriteeriumid elukoha kindlaksmääramiseks

1. ***Kui kahe või enama*** liikmesriigi asutuste vahel ***on eriarvamusi*** seoses ***sellise*** isiku ***elukoha*** kindlakstegemisega, ***kelle suhtes algmäärust kohaldatakse***, määravad nimetatud asutused ühisel kokkuleppel asjaomase isiku huvide keskme, ***tuginedes üldhinnangule kogu kättesaadava ja asjakohase teabe kohta, mis võib vajaduse korral hõlmata järgmist:***
 - a) ***asjaomaste liikmesriikide territooriumil*** viibimise kestus ja järjepidevus;
 - b) ***isiklik olukord, k.a:***
 - i) ***mis tahes teostatava tegevuse olemus ja spetsiifilised iseärasused, eelkõige koht, kus selline tegevus tavaliselt toimub, tegevuse püsivus ja töölepingu kestus;***
 - ii) ***tema*** perekonnaseis ja perekondlikud sidemed;
 - iii) ***mis tahes tasustamata tegevuse teostamine;***
 - iv) ***üliõpilaste puhul tuluallikas;***

v) *tema elamistingimused, eelkõige elukoha püsivus;*

vi) *liikmesriik, mida peetakse maksustamise tähenduses isiku elukohaks.*

2. Kui lõikes 1 loetletud *asjaomastel faktidel põhinevate* eri kriteeriumide kohaldamine ei võimalda *asjaomastel* asutustel kokkuleppele jõuda, peetakse *tegeliku elukoha* kindlaksmääramisel otsustavaks isiku tahet, *nii nagu see ilmneb sellistest faktidest ja asjaoludest, eelkõige elukohavahetuse põhjustest.*

Artikkel 12 Perioodide liitmine

1. *Algmääruse* artikli 6 kohaldamiseks pöördub pädev asutus *nende liikmesriikide asutuste* poole, kelle õigusruumi asjaomane isik *on samuti kuulunud*, et saada teavet *kõigi nende riikide* õiguse kohaselt täitunud *perioodide* kohta.
2. Ühe liikmesriigi õigusaktide kohaselt täitunud kindlustus- , *töötamis-, füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise* või elamisperioodid lisanduvad *neile, mis on täitunud* kõigi teiste liikmesriikide õigusaktide kohaselt ||, kui nende kasutamine on vajalik *algmääruse artikli 6 kohaldamiseks*, tingimusel, et need perioodid ei kattu.
3. Kui ühe liikmesriigi õigusaktidest tuleneva kohustusliku kindlustusskeemi alusel täitunud kindlustus- või elamisperiood kattub kindlustusperioodiga, mis vabatahtliku kindlustuse või kohustusliku kindlustuse vabatahtliku jätkamise alusel on täitunud vastavalt teise liikmesriigi õigusaktidele, võetakse arvesse üksnes kohustusliku kindlustuse alusel täitunud perioodi.
4. Kui ühe liikmesriigi õigusruumis täitunud kindlustus- või elamisperiood, mis ei ole sellisena käsitletav periood, kattub perioodiga, mida teise liikmesriigi õigusaktide alusel sellisena käsitletakse, võetakse arvesse üksnes perioodi, mis ei ole sellisena käsitletav.

5. Kõik kahe või enama liikmesriigi õigusaktide kohaselt võrdsustatud perioodid võetakse arvesse ainult selle liikmesriigi asutuse poolt, kelle õigusruumis oli kindlustatu viimati kindlustatud enne kõnealust perioodi. Juhul kui kindlustatu ei ole enne kõnealust perioodi mõne liikmesriigi kohustusliku kindlustusega hõlmatud, võetakse see arvesse selle liikmesriigi asutuse poolt, kelle õigusaktide kohaselt oli ta kohustuslikult kindlustatud esimest korda pärast kõnealust perioodi.
6. Juhul kui || teatud kindlustus- või *elamisperioodide täitumist* ühe liikmesriigi õigusruumis || ei ole võimalik täpselt kindlaks teha, eeldatakse, et need perioodid ei kattu teiste liikmesriikide õigusruumis täitunud kindlustus- või elamisperioodidega ning neid võetakse, **kui see on asjaomase isiku jaoks soodne**, arvesse, *määral, mil neid on mõistlikult võimalik arvesse võtta*.
7. ***Kui kindlustus- või elamisperioode ei võeta käesoleva artikli kohaselt arvesse, sest muud perioodid, mis ei anna õigust asjaomase hüvitise saamiseks, on tähtsamad, ei kaota arvestusest väljajäetud perioodid neile siseriiklike õigusaktide alusel omistatud mõju seoses hüvitiste saamise õiguse omandamise, säilitamise või taastamisega.***

Artikkel 13

Kindlustusperioodide kestuse teisendamise reeglid

Kui ühe liikmesriigi õigusruumis täitunud kindlustusperioodid on väljendatud teistsugustes ühikutes kui teise liikmesriigi õigusaktides kasutatakse, toimub perioodide liitmiseks vajalik teisendamine vastavalt järgmistele reeglitele:

- a) üks päev võrdub kaheksa tunniga ja vastupidi;
- b) viis päeva võrdub ühe nädalaga ja vastupidi;
- c) 22 päeva võrdub ühe kuuga ja vastupidi;

- d) kolm kuud või 13 nädalat või 66 päeva võrdub ühe kvartaliga ja vastupidi;
- e) nädalate kuudeks teisendamise korral ja vastupidi teisendatakse nädalad ja kuud päevadeks;
- f) punktide a kuni e kohaldamise korral ei tohi esitada ühe kalendriaasta jooksul täitunud kindlustusperioodi kokku pikemana kui 264 päeva või 52 nädalat või 12 kuud või neli kvartalit.

Kui liikmesriigi õigusaktide alusel täitunud kindlustusperioode väljendatakse kuudes, käsitletakse päevi, mis käesolevas lõikes sätestatud teisendamisreeglite kohaselt vastavad osale kuust, terve kuuna.

II jaotis - Kohaldatava õiguse kindlaksmääramine

Artikkel 14

Täpsustused *algääruse* artiklite 12 ja 13 kohta

1. *Algmääruse artikli 12 lõike 1 kohaldamisel hõlmab väljend „isik, kes töötab liikmesriigis tööandja heaks ... ning kelle see tööandja lähetab teise liikmesriiki” isikuid, kes on tööle võetud teise liikmesriiki lähetusse saatmise eesmärgil, tingimusel, et vahetult enne töökohale asumist kohaldatakse asjaomase isiku suhtes juba selle liikmesriigi õigusakte, kus tema tööandja on registreeritud.*
2. *Algmääruse artikli 12 lõike 1 kohaldamisel viitab väljend „kes tavaliselt seal tegutseb” tööandjale, kes tavaliselt teostab olulisi tegevusi, mitte ainult sisemisi haldustegevusi, selle liikmesriigi territooriumil, kus ta on registreeritud, võttes arvesse kõiki kõnealuse ettevõtja tegevusi iseloomustavaid kriteeriume. Asjakohased kriteeriumid peavad vastama iga tööandja spetsiifilistele iseärasustele ja tema tegevuste tegelikule iseloomule.*

3. *Algmääruse artikli 12 lõike 2 kohaldamisel viitab väljend „kes tavaliselt tegutseb füüsilisest isikust ettevõtjana” isikule, kes tavaliselt teostab olulisi tegevusi selle liikmesriigi territooriumil, kus ta on registreeritud. See isik peab eelkõige olema oma tegevusi teostanud juba mõnda aega enne kuupäeva, mil ta soovib nimetatud artikli sätteid kasutada, ning peab teises liikmesriigis teostatava ajutise tegevuse mis tahes perioodil säilitama oma asukohariigis oma tegevuste teostamiseks vajalikud tingimused tegevuse jätkamiseks pärast tagasipöördumist.*
4. *Algmääruse artikli 12 lõike 2 kohaldamisel on kriteerium, millega määrata kindlaks, kas tegevus, millega füüsilisest isikust ettevõtja läheb teise liikmesriiki tegelema, on samasugune kui tema tavapärane tegevus, tegevuse tegelik iseloom ja mitte sellele tegevusele teise liikmesriigi poolt antud võimalik kvalifikatsioon palgatöö või ettevõtlusena.*
5. *Algmääruse artikli 13 lõike 1 kohaldamisel tähendab isik, kes „tavaliselt töötab kahes või mitmes liikmesriigis”, eelkõige isikut, kes:*
- a) *ühes liikmesriigis tegevuse säilitamisel teostab samaaegselt muud tegevust ühes või enamas teises liikmesriigis, olenemata nimetatud teise tegevuse kestusest või iseloomust;*
 - b) *teostab pidevalt vahelduvaid tegevusi, välja arvatud väikese mahuga tegevused, kahes või enamas liikmesriigis, olenemata tegevuste vaheldumise sagedusest ja regulaarsusest.*

6. *Algmääruse artikli 13 lõike 2 kohaldamisel tähendab isik, kes „tavaliselt tegutseb füüsilisest isikust ettevõtjana kahes või enamas liikmesriigis”, eelkõige isikut, kes teostab samaaegselt või vaheldumisi kahte või enamal eraldi tegevust füüsilisest isikust ettevõtjana, olenemata nende tegevuste iseloomust, kahes või enamas liikmesriigis.*
7. *Lõigetes 5 ja 6 toodud tegevuste eristamisel algmääruse artikli 12 lõigetes 1 ja 2 kirjeldatud olukordadest on määravaks ühes või mitmes teises liikmesriigis teostatava tegevuse kestus, st kas tegevus on alaline või ühekordse või ajutise iseloomuga. Selleks hinnatakse üldiselt kõiki asjakohaseid fakte, sealhulgas eelkõige – töötava isiku puhul – töölepingus määratletud töökohta.*
8. *Algmääruse artikli 13 lõigete 1 ja 2 kohaldamisel tähendab ühes liikmesriigis toimunud „oluline osa palgatööst või ettevõtlusest” seal toimunud kvantitatiivselt märkimisväärt osa tema tegevusest palgatöötajana või füüsilisest isikust ettevõtjana, ilma et see peaks tingimata olema suurem osa tema tegevusest.*

Et määrata kindlaks, kas oluline osa tegevusest toimub ühes liikmesriigis, võetakse arvesse järgmisi soovituslikke kriteeriume:

- a) *töötamise puhul tööaeg ja/või töötasu; ja*
- b) *füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise puhul käive, tööaeg, osutatud teenuste arv ja/või sissetulek.*

Üldise hinnangu raames on vähem kui 25 % ulatuses nimetatud kriteeriumide täitmine märk sellest, et oluline osa tegevusest ei toimu asjaomases liikmesriigis.

9. *Algmääruse artikli 13 lõike 2 punkti b kohaldamisel määratakse füüsilisest isikust ettevõtja huvide kese kindlaks, võttes arvesse kõiki elemente, millest koosneb tema ametialane tegevus, eelkõige asjaomase isiku tegevuse kindlad ja pidevad asukohad, tegevuse tavapärane iseloom või kestus, liikmesriik, kus isik on maksukohustuslane oma kõigi tulude osas, sõltumata nende allikast, ning kõigist asjaoludest ilmnev asjaomase isiku tahe.*
10. *Lõigete 8 ja 9 alusel kohaldatavate õigusaktide kindlaksmääramisel võtavad asjaomased asutused arvesse eeldatavat olukorda järgmise 12 kuu jooksul.*
11. Juhul kui isik töötab kahes või enamas liikmesriigis väljaspool Euroopa Liidu territooriumi asuva tööandja heaks ja kui kõnealune isik elab ühes liikmesriigis, ilma et ta tegeleks seal olulise tegevusega, kohaldatakse tema suhtes *elukohaliikmesriigi* õigusakte.

Artikkel 15

Algmääruse artikli 11 lõike 3 punktide b ja d, artikli 11 lõike 4 ja artikli 12 kohaldamise kord (teabe esitamine asjaomastele asutustele)

1. *Kui isiku tegevus toimub muus liikmesriigis kui algmääruse II jaotise kohaselt pädevas liikmesriigis, teavitab tööandja või isiku puhul, kelle tegevus ei toimu palgatööna, asjaomane isik sellest võimaluse korral eelnevalt selle liikmesriigi pädevat asutust, kelle õigusakte kohaldatakse, kui rakendusmääruse artiklis 16 ei ole sätestatud teisiti. Nimetatud asutus muudab viivitamata asjaomase isiku suhtes algmääruse artikli 11 lõike 3 punkti b või artikli 12 alusel kohaldatavaid õigusakte käsitleva teabe kättesaadavaks selle liikmesriigi pädeva ametiasutuse poolt määratud asutusele, kus tegevus toimub.*

2. *Lõike 1 sätteid kohaldatakse mutatis mutandis nende isikute suhtes, kes on hõlmatud algmääruse artikli 11 lõike 3 punktiga d.*
3. *Algmääruse artikli 11 lõike 4 tähenduses selline tööandja, kelle heaks töötaja töötab teise liikmesriigi lipu all merd sõitval alusel, teavitab sellest võimaluse korral eelnevalt selle liikmesriigi pädevat asutust, kelle õigusakte kohaldatakse. Nimetatud asutus muudab viivitamata asjaomase isiku suhtes algmääruse artikli 11 lõike 4 alusel kohaldatavaid õigusakte käsitleva teabe kättesaadavaks selle liikmesriigi pädeva ametiasutuse poolt määratud asutusele, kelle lipu all sõidab merd alus, millel töötaja töötab.*

Artikkel 16

Algmääruse artikli 13 kohaldamise kord

1. Isik, kes töötab või tegeleb ettevõtlusega kahes või enamas liikmesriigis, teatab sellest oma *elukohaliikmesriigi pädeva ametiasutuse* määratud asutusele. Nimetatud asutus edastab teabe iga liikmesriigi määratud asutusele, kus isik tegutseb.
2. *Elukohaliikmesriigi pädeva ametiasutuse määratud asutus määrab viivitamata kindlaks asjaomase isiku suhtes kohaldatavad õigusaktid, võttes arvesse algmääruse artikli 13 ja rakendusmääruse artikli 14 sätteid. Esialgu on sellekohane otsus ajutine. Asutus teavitab ajutisest otsusest iga sellise liikmesriigi pädeva ametiasutuse määratud asutusi, kus tegevus toimub.*

3. *Lõikes 2 sätestatud kohaldatava õiguse ajutine kindlaksmääramine muutub lõplikuks kahe kuu jooksul pärast nende liikmesriikide, kus tegevus toimub, määratud asutuste teavitamist ajutisest otsusest, välja arvatud juhul, kui sellised õigusaktid on juba lõike 4 alusel lõplikult kindlaks määratud või kui üks asjaomastest asutustest teatab elukohaliikmesriigi pädeva ametiasutuse poolt määratud asutusele enne eespool toodud kahekuulise ajavahemiku lõppu, et ta ei saa veel õigusaktide kindlaksmääramist heaks kiita või et ta on selles küsimuses eriarvamusel.*
4. *Kui kahtlus kohaldatavate õigusaktide kindlaksmääramise suhtes muudab vajalikuks kontaktid kahe või enama liikmesriigi asutuste vahel, määratakse asjaomase isiku suhtes kohaldatavad õigusaktid kindlaks ühe või enama liikmesriigi pädevate ametiasutuste poolt määratud asutuse või pädevate ametiasutuste endi taotlusel ühise kokkuleppe teel, võttes arvesse algmääruse artikli 13 sätteid ja rakendusmääruse artikli 14 asjakohaseid sätteid.*

Kui asjaomaste asutuste või pädevate ametiasutuste vahel on eriarvamusi, püüavad need organid eespool toodud tingimuste kohaselt kokkuleppe saavutada ning kohaldatakse rakendusmääruse artikli 6 sätteid.
5. *Selle liikmesriigi pädev asutus, kelle õigusaktide kohaldamine on kas ajutiselt või lõplikult kindlaks määratud, teavitab sellest viivitamata asjaomast isikut.*
6. *Kui asjaomane isik ei esita lõikes 1 osutatud teavet, kohaldatakse käesoleva artikli sätteid nimetatud isiku elukohaliikmesriigi pädeva ametiasutuste poolt määratud asutuse algatusel niipea, kui talle on – võimalik, et teise asjaomase asutuse kaudu – selle isiku olukorrast teatatud.*

Artikkel 17
Algmääruse artikli 15 kohaldamise kord

Abiteenistuja teostab *algääruse* artiklis 15 sätestatud valikuõiguse töölepingu sõlmimise ajal. Sellise lepingu sõlmimiseks volitatud organ teatab sellest asutusele, mille on määranud selle liikmesriigi pädev asutus, kelle õigusaktide kohaldamise abiteenistuja on valinud.

Artikkel 18
Algmääruse artikli 16 lõike 1 kohaldamise kord

Tööandja või asjaomase isiku taotlused erandite tegemiseks algääruse artiklite 11 kuni 15 kohaldamisest esitatakse võimaluse korral eelnevalt selle liikmesriigi, kelle õigusaktide kohaldamist tööandja või asjaomane isik taotleb, pädevale ametiasutusele või ametiasutuse poolt määratud asutusele.

Artikkel 19
Asjaomaste isikute ja tööandjate teavitamine

1. ***Selle*** liikmesriigi pädev asutus, kelle õigusakte ***hakatakse algääruse II jaotise alusel kohaldama***, teatab asjaomasele isikule ning vajadusel tema tööandja(te)le neist õigusaktidest tulenevatest kohustustest. Ta osutab neile vajalikku abi neist õigusaktidest tingitud formaalsuste täitmiseks.
2. ***■*** Selle liikmesriigi pädev asutus, kelle õigusakte vastavalt *algääruse* II jaotise sätetele kohaldatakse, ***teavitab asjaomast isikut tõendiga kohaldatavate õigusaktide kohta*** ja märgib vajadusel, millise kuupäevani ja millistel tingimustel. ***Tõendis märgitakse tööandja poolt teatatud palk.***

Artikkel 20
Asutustevaheline koostöö

1. *Asjaomased* asutused edastavad selle liikmesriigi pädevale asutusele, kelle õigusaktid *kehtivad* isiku suhtes *algmääruse II jaotise alusel*, vajaliku teabe *õigusaktide kohaldamise alguskuupäeva ja* sissemaksete kindlaksmääramiseks, mida see isik ja tema *tööandjad* peavad nende õigusaktide kohaselt maksma.
2. Liikmesriigi pädev asutus, kelle õigusaktid isiku suhtes kehtima hakkavad, teatab selle liikmesriigi pädevale asutusele, kelle õigusaktid isiku suhtes viimati kehtisid, märkides ära kuupäeva, millal kõnealuste õigusaktide kohaldamine jõustub.

Artikkel 21
Tööandja kohustused

1. || Tööandja, *kelle registreeritud asukoht või tegevuskoht on väljaspool pädevat liikmesriiki*, on kohustatud täitma kõnealuse töötaja suhtes kehtivaid õigusakte, eelkõige kohustust maksta nendes õigusaktides ette nähtud sissemakseid, *nagu siis, kui tema registreeritud asukoht või tegevuskoht oleks pädevas liikmesriigis*.
2. Tööandja, kellel ei ole *tegevuskohta* selles liikmesriigis, kelle õigusaktid on kehtivad, võib töötajaga kokku leppida, et viimane täidab sissemaksete tegemisel tööandja kohustusi tema nimel, *ilma et see kahjustaks tööandja põhikohustusi*. Tööandja *saadab sellise kokkuleppe kohta teate* selle liikmesriigi pädevale asutusele.

III jaotis – Eri liiki hüvitistega seotud erisätted

I peatükk – Haigushüvitised, sünnitus- ja sellega samaväärsed isadushüvitised

Artikkel 22

Üldised rakendussätted

1. Pädevad ***või muud asutused tagavad***, et kindlustatud ***isikutele tehakse kättesaadavaks kogu vajalik teave*** mitterahaliste ***hüvitiste määramise menetluste*** ja ja ***tingimuste kohta***, kui neid hüvitisi saadakse muu liikmesriigi territooriumil kui pädeva asutuse riik.
2. *Rakendusmääruse* artiklid 25 ja 26 ei mõjuta liikmesriigi sätete kohaldamist, mis võimaldavad *algmääruse* sätetest soodsamat lahendust mitterahaliste hüvitistega seotud kulude kandmisel lõikes 1 osutatud olukordades.
3. Kaks või enam liikmesriiki või nende pädevad asutused võivad omavahel kokku leppida muudes menetlustes ja tingimustes *rakendusmääruse* artiklite 25, 26 ja 27 kohaldamiseks. Siiski ei tohi sel põhjusel sõlmitud kokkulepped mõjutada ebasoodsalt asjaomaste isikute mitterahaliste hüvitiste rahaliste kulude kandmise tingimusi ja summasid, mis tuleneksid käesoleva määruse kohaldamisest. Kõnealustest kokkulepetest tuleb teatada halduskomisjonile.
4. ***Olenemata algmääruse artikli 5 punktist a võib liikmesriik muutada algmääruse artikli 22 kohaselt hüvitiste kulu eest vastutavaks üksnes siis, kui kindlustatud isik on esitanud pensionitaotluse selle liikmesriigi õigusaktide alusel, või algmääruse artiklite 23 kuni 30 kohaselt vaid siis, kui ta saab pensioni selle liikmesriigi õigusaktide alusel.***

Artikkel 23

Kohaldatav kindlustusskeem mitme skeemi olemasolu korral viibimis- või elukohaliikmesriigis

Kui viibimis- või *elukohaliikmesriigi* õigusaktides on mitu kindlustusskeemi haiguse või raseduse ja sünnituse puhuks, kohaldatakse *algmääruse* 17, artikli 19 lõike 1, artiklite 20, 22, 24, 26 ja 27 alusel töötajate üldise kindlustusskeemi sätteid.

Artikkel 24

Elamine muus liikmesriigis kui pädev liikmesriik

1. *Algmääruse* artikli 17 kohaldamisel peab kindlustatud isik või peavad tema pereliikmed end registreerima elukohajärgses asutuses ja esitama tõendi selle kohta, et neil on õigus saada mitterahalisi hüvitisi pädevalt liikmesriigilt.

Nimetatud dokumendi koostab pädev asutus, vajadusel arvestades tööandja esitatud teavet. Kui kindlustatud isik või tema pereliikmed ei esita nimetatud dokumenti, pöördub elukohajärgne asutus vajaliku teabe saamiseks pädeva asutuse poole.

2. ***Lõikes 1 osutatud dokument kehtib, kuni pädev asutus teatab elukohajärgsele asutusele selle tühistamisest.***

Elukohajärgne asutus teavitab pädevat asutust kõigist lõike 1 kohaselt teostatud registreerimistest ***ja sellise registreerimise kõigist muudatustest või tühistamistest.***

3. Käesolevat artiklit kohaldatakse mutatis mutandis *algmääruse* artiklites 22, 24, 25 ja 26 osutatud isikute suhtes.

Artikkel 25
Viibimine muus liikmesriigis kui pädev liikmesriik

A) Protseduur ja õiguse ulatus

1. *Algmääruse* artikli 19 kohaldamisel **esitab** kindlustatud isik **viibimiskoha liikmesriigi tervishoiuteenuse osutajale oma pädeva asutuse väljastatud õiendi** selle kohta, et tal on õigus mitterahalistele hüvitistele. **Kui kindlustatud isikul sellist dokumenti ei ole, pöördub viibimiskohajärgne asutus taotluse puhul või vajaduse korral selle saamiseks pädeva asutuse poole.**

2. **Nimetatud dokument peab tõendama, et kindlustatud isikul on õigus saada algmääruse artiklis 19 sätestatud tingimustel mitterahalisi hüvitisi samadel alustel kui need, mida kohaldatakse viibimiskoha liikmesriigi õigusaktide alusel kindlustatud isikute suhtes.**

3. *Algmääruse* artikli 19 lõikes 1 nimetatud mitterahaliste hüvitiste all mõeldakse mitterahalisi hüvitisi, mida **antakse** viibimiskoha liikmesriigis vastavalt *selle siseriiklikele* õigusaktidele, **ning mis osutuvad vajalikuks meditsiinilistel põhjustel**, et **vältida** kindlustatud **isiku sundimist pöörduma** enne oma reisi kavandatud lõppu tagasi **pädevasse liikmesriiki**, et saada seal **vajalikku** ravi.

B) Mitterahaliste hüvitiste kulude kandmise ja/või tagasimaksmise menetlus ja tingimused

4. Kui kindlustatud isik kandis tegelikult **kõigi** või **osade algmääruse artikli 19 raames** osutatud mitterahaliste hüvitiste **kulud ning kui viibimiskohajärgse asutuse kohaldatavad õigusaktid näevad ette nende kulude tagasimaksmise võimaluse kindlustatud isikule, võib** ta **saata** oma tagasimaksmistaotluse viibimiskohajärgsele asutusele. **Sellisel juhul maksab nimetatud** asutus talle otse tagasi nende hüvitiste kulude summa vastavalt oma õigusaktides sätestatud **tagasimaksmise** piirmääradele ja tingimustele.
5. Kui **nimetatud kulude** tagasimaksmist ei taotleta otse viibimiskohajärgselt asutuselt, maksab tekkinud kulud asjaomasele isikule tagasi pädev asutus vastavalt määradele, mida kohaldab viibimiskohajärgne asutus, **või vastavalt summadele, mis oleks tulnud tagasi maksta viibimiskohajärgsele asutusele, kui asjaomase juhtumi puhul oleks kohaldatud rakendusmääruse artiklit 61.**

Pädeva asutuse taotluse korral annab viibimiskohajärgne asutus pädevale asutusele teavet selliste määrade **või summade** kohta.
6. Erandina **lõikest 5** võib pädev asutus maksta kantud kulud tagasi vastavalt tema **kohaldatavates õigusaktides sätestatud piirmääradele ja tingimustele**, tingimusel, et asjaomane isik on andnud nõusoleku selle sätte kohaldamiseks.
7. **Igal juhul ei ületa kindlustatud isikule tehtav tagasimakse tema poolt tegelikult kantud kulude summat.**
8. Kui tegemist on suurte kuludega, võib pädev asutus maksta kindlustatud isikule asjakohast avanssi niipea, kui see isik on kõnealusele asutusele esitanud tagasimaksmistaotluse.

C) Pereliikmed

- 9. Lõikeid 1 kuni 8 kohaldatakse mutatis mutandis kindlustatud isiku pereliikmete suhtes.**

Artikkel 26

Plaaniline ravi teises liikmesriigis

A) Loa andmise kord

- 1. Algmääruse artikli 20 lõike 1 kohaldamiseks esitab kindlustatud isik viibimiskohajärgsele asutusele pädeva asutuse väljastatud dokumendi. Käesoleva artikli tähenduses on pädevaks asutuseks asutus, kes kannab plaanilise ravi kulud; algmääruse artikli 20 lõikes 4 ja artikli 27 lõikes 5 osutatud juhtudel, mil elukohaliikmesriigis saadud mitterahalised hüvitised makstakse tagasi kindlaksmääratud summade alusel, on pädevaks asutuseks elukohajärgne asutus.**
- 2. Kui kindlustatud isik ei ela pädevas liikmesriigis, taotleb ta luba elukohajärgselt asutuselt, kes edastab selle viivitamata pädevale asutusele.**

Sellisel juhul esitab elukohajärgne asutus õiendi selle kohta, kas algmääruse artikli 20 lõike 2 teises lauses sätestatud tingimused on elukohaliikmesriigis täidetud.

Pädev asutus võib taotletava loa andmisest keelduda üksnes juhul, kui elukohajärgse asutuse hinnangul ei ole kindlustatud isiku elukohaliikmesriigis täidetud algmääruse artikli 20 lõike 2 teise lause tingimused või kui pädevas liikmesriigis on meditsiiniliselt õigustatud tähtaja jooksul võimalik osutada sama ravi, võttes arvesse asjaomase isiku tervislikku seisundit ja prognoosi.

Pädev asutus teavitab elukohaliikmesriigi asutust oma otsusest.

Kui viieteistkümne kalendripäeva jooksul alates taotluse saatmisest vastust ei saabu, loetakse luba pädeva asutuse poolt antuks.

■

3. *Kui kindlustatud isik, kes ei ela pädevas liikmesriigis, vajab kiireloomulist ja elutähtsat ravi, ei saa loa andmisest algmääruse artikli 20 lõike 2 teise lause kohaselt keelduda.* Sellisel juhul annab elukohajärgne asutus *loa* pädeva asutuse nimel ja teatab sellest viivitamata pädevale asutusele.

Pädev asutus peab nõustuma loa väljastanud elukohajärgse asutuse poolt heakskiidetud arstide märkustega *kiireloomulise ja* elutähtsa ravi vajalikkuse ja ravivõimaluste kohta.

4. *Kogu loa andmise menetluse kestel säilib pädeva asutuse õigus lasta asjaomast isikut oma valitud arstil kontrollida kas elukoha- või viibimiskoha liikmesriigis.*

5. *Ilma et see piiraks loa andmise suhtes tehtavat mis tahes otsust, teavitab viibimiskohajärgne asutus pädevat asutust, kui meditsiinilisest aspektist osutub kohaseks olemasoleva loaga hõlmatud ravi täiendada.*

B) *Kindlustatud isiku kantud* mitterahaliste hüvitiste kulutuste hüvitamine.

6. *Ilma et see piiraks lõike 7 kohaldamist, kohaldatakse mutatis mutandis rakendusmääruse artikli 25 lõikeid 5 ja 6.*
7. *Kui kindlustatud isik on juba ise kandnud lubatud ravi kulud täielikult või osaliselt ning pädeva asutuse poolt viibimiskohajärgsele asutusele või kindlustatud isikule lõike 6 kohaselt tagasimakstavad kulud on väiksemad kuludest, mis pädeval asutusel oleks tulnud maksta, kui sama ravi oleks osutatud pädevas liikmesriigis, maksab pädev asutus kindlustatud isikule taotluse korral tagasi tema kantud ravikulud ulatuses, mille võrra arvestuslik kulu on suurem tegelikust kulust. Tagasimakstav summa ei või siiski ületada kindlustatud isiku poolt tegelikult kantud kulusid ning selle puhul võib võtta arvesse summat, mis kindlustatud isik oleks pidanud maksuma juhul, kui ravi oleks osutatud pädevas liikmesriigis.*

C) Reisi- ja elamiskulude hüvitamine plaanilise ravi puhul teises liikmesriigis.

8. *Kindlustatud isiku raviga, ja vajaduse korral isikuga, kes peab teda saatma, lahutamatuult seotud reisi- ja elamiskulud kannab kõnealune asutus juhul, kui on antud luba raviks teises liikmesriigis. Kui kindlustatud isiku puhul on tegemist puudega inimesega, peetakse saatva isiku reisi ja viibimist vajalikuks.*

D) Pereliikmed

9. Lõikeid 1 *kuni* 8 kohaldatakse mutatis mutandis kindlustatud isiku pereliikmete suhtes.

Artikkel 27

Töövõimetusega seotud rahalised hüvitised elamise või viibimise korral muus liikmesriigis
kui pädev liikmesriik

A) Menetlus, mida järgib kindlustatud isik

1. ***Kui pädeva liikmesriigi õigusaktide kohaselt peab kindlustatud isik esitama tõendi*** selleks, et saada ***alg määruse*** artikli 21 lõike 1 alusel rahalist hüvitist seoses töövõimetusega, laseb kindlustatud isik *elukohaliikmesriigi* arstil, kes tema tervislikku seisundit kontrollis, ***tõendada*** tema töövõimetust ***ja selle tõenäolist kestust***.
2. Kindlustatud isik edastab ***pädeva liikmesriigi õigusaktides sätestatud tähtaja jooksul tõendi pädevale asutusele***.
3. ***Kui elukohaliikmesriigi raviarstid ei väljasta töövõimetustõendeid ja kui need on pädeva liikmesriigi õigusaktide alusel kohustuslikud, pöörduv asjaomane isik otse elukohajärgse asutuse poole. Nimetatud asutus korraldab viivitamata töövõimetuse arstliku hindamise ning lõikes 1 osutatud tõendi koostamise. Selline tõend edastatakse viivitamata pädevale asutusele.***

4. Lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud dokumendi edastamine ei vabasta kindlustatud isikut tema suhtes kehtivates õigusaktides ettenähtud kohustuste täitmisest, eelkõige tema tööandja suhtes. ***Vajadusel võivad tööandja ja/või pädev asutus kutsuda töötajat üles osalema tegevustes, mille eesmärgiks on edendada ja aidata tema tööellu tagasipöördumist.***

■

B) Menetlus, mida järgib elukohaliikmesriigi asutus

5. Pädeva asutuse taotlusel või lõikes 3 osutatud juhul korraldab elukohajärgne asutus vajaduse korral kindlustatud isiku arstliku läbivaatuse nii, nagu oleks seesama asutus isiku kindlustanud. Läbivaatuse teinud arsti tõendi, kuhu märgitakse eelkõige töövõimetuse tõenäoline kestus, edastab elukohajärgne asutus pädevale asutusele vähemalt kolme tööpäeva jooksul alates läbivaatuse kuupäevast.

■

C) Menetlus, mida järgib pädev asutus

6. ***Pädeval asutusel on õigus korraldada kindlustatud isiku läbivaatus asutuse valitud arsti poolt.***
7. ***Ilma et see piiraks algmääruse artikli 21 lõike 1 teise lause kohaldamist, maksab*** pädev asutus rahalised hüvitised ***vajaduse korral*** otse asjaomasele isikule ja teatab sellest elukohajärgsele asutusele. ■

8. *Algmääruse artikli 21 lõike 1 kohaldamisel on teises liikmesriigis kindlustatud isiku raviarsti märkuste põhjal koostatud töövõimetustõendi tunnustamine pädevale asutusele kohustuslik, kui ei esine kuritarvitusi.*
 9. Kui pädev asutus otsustab rahalist hüvitist mitte anda, **■** teatab see asutus **kindlustatud** isikule oma otsusest ning teatab sellest samal ajal ka elukohajärgsele asutusele.
- D) Menetlus viibimise korral muus liikmesriigis kui pädev liikmesriik
10. Lõigete 1 *kuni* 9 sätteid kohaldatakse mutatis mutandis, kui kindlustatud isik viibib muus liikmesriigis kui pädev liikmesriik.

Artikkel 28

Töövõimetusega seotud rahalised hüvitised elamise või viibimise korral muus liikmesriigis kui pädev liikmesriik

A) Kindlustatud isiku järgitav menetlus

1. *Algmääruse artikli 21 lõike 1 kohaselt pikaajalise hooldusega seotud hüvitiste saamiseks esitab kindlustatud isik pädevale asutusele taotluse. Pädev asutus teatab sellest vajaduse korral elukohajärgsele asutusele.*

B) Elukohajärgse asutuse järgitav menetlus

2. *Pädeva asutuse taotlusel kontrollib elukohajärgne asutus kindlustatud isiku seisundit seoses vajadusega pikaajalise hoolduse järele. Pädev asutus annab elukohajärgsele asutusele kogu selliseks läbivaatuseks vajaliku teabe.*

C) Pädeva asutuse järgitav menetlus

3. *Selleks et määrata kindlaks, mil määral pikaajaline hooldus on vajalik, on pädeval asutusel õigus lasta valitud arstil või muul spetsialistil kindlustatud isik läbi vaadata.*
4. *Rakendusmääruse artikli 27 lõiget 7 kohaldatakse mutatis mutandis.*

D) Menetlus viibimise korral muus liikmesriigis kui pädev liikmesriik

5. *Lõikeid 1 kuni 4 kohaldatakse mutatis mutandis, kui kindlustatud isik viibib muus liikmesriigis kui pädev liikmesriik.*

E) Pereliikmed

6. *Lõikeid 1 kuni 5 kohaldatakse mutatis mutandis kindlustatud isiku pereliikmete suhtes.*

Artikkel 29

Algmääruse artikli 28 kohaldamine

Kui liikmesriik, kus endine piirialatöötaja viimati töötas, ei ole enam pädev liikmesriik ning endine piirialatöötaja või tema pereliige reisib sinna eesmärgiga saada mitterahalisi hüvitisi algmääruse artikli 28 alusel, esitab ta viibimiskohajärgsele asutusele pädeva asutuse väljastatud dokumendi.

Artikkel 30
Pensionäride sissemaksed

Kui isik saab pensioni rohkem kui ühest liikmesriigist, ei tohi kõikidelt makstud pensionidelt arvestatava sissemakse summa mingil juhul ületada summat, mis arvestatakse maha isikult, kes saab sama suurt pensioni pädevast liikmesriigist.

Artikkel 31
Algmääruse artikli 34 kohaldamine

A) Pädeva asutuse järgitav menetlus

1. **Pädev asutus teavitab asjaomast isikut *algmääruse artiklis 34 sisalduvast sättest, mis puudutab hüvitiste kattumise vältimist.* Selliste eeskirjade kohaldamine peab võimaldama tagada isikule, kes ei ela alaliselt *pädevas liikmesriigis*, õiguse vähemalt sama suurele *hüvitisesummale või samaväärsele hüvitisele* kui see, mida ta saaks taotleda juhul, kui ta elaks selles liikmesriigis.**
2. **Pädev asutus teatab samuti elu- või viibimiskohajärgsele asutusele pikaajaliste rahaliste hooldushüvitiste maksmisest, kui viimati mainitud asutuse kohaldatavad õigusaktid näevad ette mitterahalised pikaajalised hooldushüvitised, mis on nimetatud *algmääruse artikli 34 lõikes 2 osutatud loetelus.***

B) Elu- või viibimiskohajärgse asutuse järgitav menetlus

3. ***Olles saanud lõikes 2 ettenähtud teabe, teavitab elu- või viibimiskohajärgne asutus viivitamata pädevat asutust mis tahes samaks eesmärgiks ettenähtud mitterahalisest pikaajalisest hooldushüvitisest, mida ta oma õigusaktide kohaselt annab asjaomasele isikule, ning selle suhtes kehtivast tagasimaksmise määrast.***
4. Halduskomisjon sätestab vajaduse korral käesoleva artikli rakendusmeetmed.

Artikkel 32

Rakendamise erisätted

1. ***II lisas osutatud liikmesriikide puhul kohaldatakse algmääruse III jaotise 1. peatüki sätteid mitterahaliste hüvitiste kohta isikute suhtes, kellel on õigus mitterahalistele hüvitistele ainult riigiteenistujate suhtes kehtiva eriskeemi alusel ning ainult nimetatud peatükis sätestatud ulatuses. Teise liikmesriigi asutus ei muutu ainuüksi selle tõttu vastutavaks nendele isikutele või nende pereliikmetele antud mitterahaliste või rahaliste hüvitiste kulude kandmise eest.***
2. Olenemata esimese lõike sätetest kohaldatakse algmääruse artiklit 23 kõigi isikute suhtes, kes saavad üheaegselt pensioni vastavalt käesoleva määruse II lisas loetletud liikmesriigi riigiteenistujate suhtes kehtivale eriskeemile ja mõne teise liikmesriigi õigusaktide kohast pensioni.
3. Lõigete 1 ja 2 praktilised rakendusmeetmed kehtestab halduskomisjon.

II peatükk – Hüvitised tööõnnetuse või kutsehaiguse korral

Artikkel 33

Õigus mitterahalistele ja rahalistele hüvitistele elamise või viibimise korral muus liikmesriigis kui pädev liikmesriik

Algmääruse artikli 36 lõike 1 kohaldamisel on *rakendusmääruse* artiklites 24 kuni 27 sätestatud menetlused kohaldatavad mutatis mutandis.

Artikkel 34

Asutustevaheline koostöö muus liikmesriigis kui pädev liikmesriik juhtunud tööõnnetuste või saadud kutsehaiguste puhul

1. Kui tööõnnetus juhtub või kutsehaigus diagnoositakse esmakordselt muu liikmesriigi territooriumil kui pädev riik, tuleb koostada teadaanne tööõnnetuse või kutsehaiguse kohta vastavalt pädeva riigi õigusaktidele, ilma et see piiraks ühegi õigusnormi kohaldamist, mis on jõus selle liikmesriigi territooriumil, kus tööõnnetus juhtus või kus kutsehaigus on esmakordselt diagnoositud, ja mida sel juhul jätkuvalt kohaldatakse. See deklaratsioon saadetakse pädevale asutusele ning selle koopia elu- või viibimiskohajärgsele asutusele.
2. Selle liikmesriigi asutus, kus tööõnnetus juhtus või kus kutsehaigus esmakordselt diagnoositi, edastab pädevale asutusele sellel territooriumil koostatud arstitõendid ja asjakohase teabe, mida viimasena nimetatud asutus võib nõuda.

3. Kui õnnetuse puhul, mis on juhtunud reisimisel muu liikmesriigi territooriumil kui pädev liikmesriik, on alust korraldada uurimine esimese liikmesriigi territooriumil, võib pädev asutus määrata selleks ametisse uurija, teatades sellest kõnealuse liikmesriigi ametiasutustele. Need ametiasutused abistavad kõnealust uurijat, määraates eelkõige isiku, kes aitab tal tutvuda ametlike aruannete ja muude õnnetusega seotud dokumentidega.
4. Ravi lõpul edastatakse pädevale asutusele üksikasjalik aruanne koos arstitõenditega, mis käsitlevad õnnetuse või haiguse püsivaid tagajärgi, eelkõige kõnealuse isiku hetkeseisundit ning vigastustest paranemist. Asjakohase tasu maksab vastavalt olukorrale kas elukohajärgne asutus või viibimiskohajärgne asutus selle asutuse kohaldatava määra järgi, kuid pädeva asutuse arvel.
5. Elukohajärgse asutuse või viibimiskohajärgse asutuse taotluse korral edastab pädev asutus sellele asutusele otsuse, milles on fikseeritud vigastustest paranemise või tervisliku seisundi stabiliseerumise kuupäev, ning vajaduse korral otsuse pensioni määramise kohta.

Artikkel 35

Vaidlused õnnetuse või haiguse kutsealase tekke üle

1. Kui pädev asutus vaidlustab *algmääruse* artikli 36 lõikes 2 osutatud juhtudel tööõnnetusi või kutsehaigusi käsitlevate õigusaktide kohaldamise, teatab ta viivitamata sellest mitterahalist hüvitist andnud elu- või viibimiskohajärgsele asutusele, sellist hüvitist käsitletakse sel juhul ravikindlustuse alusel antuna.
2. Kui selles küsimuses on jõutud lõplikule otsusele, teatab pädev asutus viivitamata sellest mitterahalist hüvitist andnud elu- või viibimiskohajärgsele asutusele. Kui tegemist ei ole tööõnnetuse ega kutsehaigusega, jätkab see asutus mitterahalise hüvitise andmist ravikindlustuse alusel, kui töötajal või füüsilisest isikust ettevõtjal on õigus seda saada. Muudel juhtudel käsitletakse mitterahalist hüvitist, mida kõnealune isik on saanud ravikindlustuse alusel, alates õnnetuse või haiguse esmakordsest diagnoosist, tööõnnetus- või kutsehaigushüvitisena.

Artikkel 36

Mitmes liikmesriigis kutsehaiguse ohus viibimise korral kohaldatav kord

1. *Algmääruse* artiklis 38 osutatud juhtudel edastatakse teade kutsehaiguse kohta kas kutsehaiguste suhtes pädevale asutusele liikmesriigis, kelle õigusruumis selle haiguse all kannatav isik viimasena tegeles töö või tegevusega, mis tõenäoliselt võib põhjustada kõnealust haigust, või elukohajärgsele asutusele, kes edastab selle teate asjaomasele pädevale asutusele.

Kui nimetatud asutus teeb kindlaks, et seda kutsehaigust põhjustada võiv töö või tegevus on viimati toimunud muu liikmesriigi õigusruumis, edastab ta kõnealuse teate koos saatedokumentidega selle liikmesriigi vastavale asutusele.

2. Kui selle liikmesriigi asutus, kelle õigusruumis tegeles kõnealuse haiguse all kannatav isik viimasena seda kutsehaigust põhjustada võiva töö või tegevusega, teeb kindlaks, et selline isik või tema ülalpidamisel olnud isikud ei vasta selle liikmesriigi õigusaktides sätestatud tingimustele, edastab kõnealune asutus teate koos saatedokumentidega, sealhulgas esimesena nimetatud asutuse korraldatud arstlike läbivaatuste aruannetega, ja teises lõigus osutatud otsuse koopia viivitamata selle liikmesriigi asutusele, kelle õigusruumis oli kõnealuse haiguse all kannatav isik varem seotud seda haigust põhjustada võiva töö või tegevusega.

Ta teatab samal ajal kindlustatud isikule oma otsusest, nimetades eelkõige hüvitise andmisest keeldumise põhjused, edasikaebamise alused ja tähtaja ning kuupäeva, mil kõnealune toimik edastati selle liikmesriigi asutusele, kelle õigusruumis oli kindlustatud isik varem seotud seda haigust põhjustada võiva töö või tegevusega.

3. Vajaduse korral tuleks juhtum suunata sama korra kohaselt tagasi selle liikmesriigi vastavale asutusele, kelle õigusruumis tegeles kõnealuse haiguse all kannatav isik esimest korda seda haigust põhjustada võiva töö või tegevusega.

Artikkel 37

Asutustevaheline teabevahetus ja ettemaksed taotluse tagasilükkamise otsuse edasikaebamise korral

1. Edasikaebuse korral taotluse tagasilükkamise otsuse vastu, mille on teinud ühe sellise liikmesriigi asutus, kelle õigusruumis tegeles kõnealuse haiguse all kannatav isik seda haigust põhjustada võiva töö või tegevusega, teatab kõnealune asutus sellest asutusele, kellele on edastatud teade vastavalt *rakendusmääruse* artikli 36 lõikes 2 sätestatud korrale, ning teatab pärast sellele asutusele lõpliku otsuse.
2. Kui õigus saada hüvitist on omandatud õigusaktide alusel, mida kohaldab asutus, kellele teade edastati, teeb see asutus ettemaksed kuni summani, mis määratakse kindlaks vajaduse korral pärast konsulteerimist asutusega, kelle otsuse vastu edasikaebus on esitatud. Viimasena nimetatud asutus maksab tehtud ettemaksete summa tagasi, kui sellise edasikaebuse tulemusel nõutakse temalt hüvitiste maksmist. Seejärel arvatakse see summa maha kõnealusele isikule makstava hüvitise kogusummast vastavalt *rakendusmääruse* artiklis 71 sätestatud menetlusele.

Artikkel 38

Kutsehaiguse süvenemine

Algmääruse artiklis 39 osutatud juhtudel esitab taotleja liikmesriigi asutusele, kellelt ta nõuab hüvitise saamise õigust, kogu teabe kõnealuse kutsehaiguse tõttu varem määratud hüvitiste kohta. See asutus võib pöörduda kõigi teiste varasemate pädevate asutuste poole, et saada teavet, mida ta peab vajalikuks.

Artikkel 39
Töövõimetusastme hindamine varasema või hilisema
tööõnnetuse või kutsehaiguse korral

Kui *algmääruse* artikli 40 lõike 3 kohaldamisel varasema või hilisema töövõimetus põhjustas õnnetus, mis juhtus ajal, kui asjaomase isiku suhtes kehtisid sellise riigi õigusaktid, kes ei tee vahet töövõimetus põhjuste vahel, peab varasema või hilisema tööõnnetuse suhtes pädev asutus või kõnealuse liikmesriigi pädeva ametiasutuse määratud organ teise liikmesriigi pädeva asutuse nõudel esitama andmed varasema või hilisema töövõimetus astme kohta ning võimaluste piires teavet, mis võimaldab kindlaks määrata, kas töövõimetus on teise liikmesriigi õigusaktide kohaselt käsitletav tööõnnetuse tagajärjena.

Sellisel juhul võtab pädev asutus vastavalt tema poolt kohaldatavatele õigusaktidele õiguse andmisel ja hüvitise summa kindlaksmääramisel arvesse nende varasemate või hilisemate juhtumite põhjustatud töövõimetus astet.

Artikkel 40
Pensionitaotluste või lisatoetuste taotluste esitamine ja läbivaatamine

1. Selleks et saada liikmesriigi õigusaktide alusel pensioni või lisatoetust, esitab töötaja või füüsilisest isikust ettevõtja või tema ülalpidamisel olnud isik, kes elab muu liikmesriigi territooriumil, taotluse kas pädevale asutusele või elukohajärgsele asutusele, kes edastab sellise taotluse pädevale asutusele. Taotlusele tuleb lisada nõutavad tõendusdokumendid ning taotlus tuleb koostada vastavalt pädeva asutuse kohaldatavate õigusaktide sätetele.

2. Pädev asutus teatab oma otsuse taotlejale otse või pädeva riigi kontaktasutuse kaudu. Ta saadab selle otsuse koopia taotleja elukohaliikmesriigi kontaktasutusele.

Artikkel 41 Rakendamise erisätted

Algmääruse III jaotise 2. peatüki sätteid mitterahaliste hüvitiste kohta ei kohaldata isikute suhtes, kellel on õigus mitterahalistele hüvitistele ainult vastavalt *rakendusmääruse II lisas* loetletud liikmesriigi riigiteenistujate suhtes kehtivale eriskeemile.

III peatükk – Matusetoetused

Artikkel 42 Matusetoetuse taotlemine

Algmääruse artiklite 42 ja 43 kohaldamisel peab matusetoetuse taotlus olema saadetud taotleja elukohajärgsele asutusele.

IV peatükk – Invaliidsushüvitised, vanaduspension ja toitjakaotuspension

Artikkel 43 Hüvitiste arvutamine

1. Hüvitise teoreetilise ja tegeliku summa arvutamiseks vastavalt *algmääruse* artikli 52 lõike 1 punktile b kohaldatakse *rakendusmääruse* artikli 12 lõigetes 3, 4, 5 ja 6 sätestatud eeskirju.

2. Kui vabatahtliku kindlustuse või kohustusliku kindlustuse vabatahtliku jätkamise perioode ei ole vastavalt *rakendusmääruse* artikli 12 lõikele 3 arvesse võetud, arvutab selle liikmesriigi asutus, kelle õigusaktide kehtivusalal need perioodid täitusid, neile perioodidele vastava summa vastavalt õigusaktidele, mida ta kohaldab. Hüvitise tegelikku summat, mis arvutatakse vastavalt *algmääruse* artikli 52 lõike 1 punktile b, suurendatakse summa võrra, mis vastab vabatahtliku kindlustuse või kohustusliku kindlustuse vabatahtliku jätkamise perioodidele.
3. Iga liikmesriigi asutus arvutab vastavalt oma kohaldatavatele õigusaktidele makstava summa, mis vastab vabatahtliku kindlustuse või kohustusliku kindlustuse vabatahtliku jätkamise perioodidele ning mille suhtes kooskõlas *algmääruse* artikli 53 lõike 3 punktiga c ei kohaldata muude riikide sätteid vähendamise, peatamise või tühistamise kohta.

Kui pädeva asutuse poolt kohaldatavad õigusaktid ei võimalda tal seda summat otseselt kindlaks määrata, kuna õigusaktid omistavad kindlustusperioodidele erinevaid väärtusi, võib kehtestada nimisumma. Selle nimisumma kehtestamise üksikasjad sätestab halduskomisjon.

Artikkel 44

Laste kasvatamise aja arvessevõtmine

1. ***Käesolevas artiklis tähendab „laste kasvatamise aeg” perioodi, mis kuulub arvestamisele pensioniõiguse määramisel liikmesriigi pensioniseaduse alusel või mis annab lisapensioni selgesõnaliselt väljendatud põhjusel, et isik on kasvatanud last, sõltumata nende perioodide arvestamiseks kasutatavast meetodist ja sellest, kas need lisandusid lapse kasvatamise ajal või kinnitati tagasiulatuvalt.***
2. ***Kui algmääruse II jaotise kohaselt pädeva liikmesriigi õigusaktide alusel ei võeta laste kasvatamise aega arvesse, on selle liikmesriigi asutus, kelle õigusaktid olid algmääruse II jaotise kohaselt kohaldatavad asjaomase isiku suhtes, kuna isik töötas või tegeles ettevõtlusega kuupäevani, mil kõnealuste õigusaktide alusel asjaomase lapse puhul arvestatav laste kasvatamise aeg algas, jätkuvalt kohustatud arvestama seda laste kasvatamise aega kui tema õigusaktide kohast laste kasvatamise aega, nagu oleks lapse kasvatamine toimunud tema territooriumil.***

3. *Lõiget 2 ei kohaldata, kui asjaomase isiku suhtes kohaldatakse või hakatakse kohaldama teise liikmesriigi õigusakte isiku töö või ettevõtluse tõttu selles riigis.*

Artikkel 45
Hüvitiste taotlemine

- A) Hüvitisetaotluse esitamine vastavalt *algmääruse* artikli 44 lõikele 2
1. Et saada hüvitist *algmääruse* artikli 44 lõike 2 kohaste A tüüpi õigusaktide alusel, esitab taotleja taotluse selle liikmesriigi asutusele, kelle õigusakte kohaldati tema suhtes sel ajal, mil tekkis töövõimetus, millele järgnes invaliidus või invaliidisuse süvenemine, *või elukohajärgsele asutusele, kes edastab taotluse esimesena nimetatud asutusele.*
 2. Kui oli määratud rahaline haigushüvitis, tuleb pensionitaotluse esitamise kuupäevana vajaduse korral siiski käsitleda sellise rahalise hüvitise lakkamise kuupäeva.
 3. *Algmääruse* artikli 47 lõike 1 punktis b osutatud juhul teatab asutus, kes on asjaomase isiku viimasena kindlustanud, hüvitise maksmise eest algselt vastutavale asutusele vastavalt oma kohaldatavatele õigusaktidele ettenähtud hüvitise summa ja jõustumiskuupäeva. Alates sellest kuupäevast tühistatakse enne invaliidisuse süvenemist maksta tulnud hüvitis või vähendatakse seda summani, mis ei ületa *algmääruse* artikli 47 lõikes 2 osutatud lisasummat.

B) Muude hüvitisetaotluste esitamine

4. ***Muudel kui lõikes 1*** osutatud juhtudel esitab taotleja taotluse oma elukohajärgsele asutusele või selle liikmesriigi asutusele, kelle õigusaktid kehtisid tema suhtes viimasena. ***Kui asjaomase isiku suhtes ei ole kunagi kohaldatud selle asutuse poolt või selle isiku elukohas kohaldatavaid õigusakte, edastab nimetatud asutus taotluse selle liikmesriigi asutusele, kelle õigusaktid olid viimati kohaldatavad.***
5. Taotluse esitamise kuupäev kehtib kõigi asjaomaste asutuste puhul.
6. Erandina lõikest 5, juhul kui taotleja ei ole oma taotluses näidanud kõiki teiste liikmesriikide õigusaktide kehtivusalal täitunud kindlustus- või elamisperioode, kuigi tal seda selgelt paluti teha, käsitleb kõnealuseid õigusakte kohaldav asutus taotluse esitamise kuupäevana kuupäeva, mil taotleja algset taotlust täiendab või esitab uue taotluse puuduvate perioodide kohta, kui need õigusaktid ei sisalda soodsamaid sätteid.

Artikkel 46

Dokumendid ja teave, mille taotleja peab taotlusele lisama

1. Taotluse esitab taotleja vastavalt *rakendusmääruse* artikli 45 lõigetes 1 ***või*** 4 osutatud asutuse kohaldatavate õigusaktide sätetele ja sellele peavad olema lisatud ***nimetatud õigusaktide kohaselt*** nõutavad tõendusdokumendid. ***Eelkõige esitab*** taotleja ***kogu asjassepuutuva olemasoleva teabe ja tõendusdokumendid kindlustus- (asutused, identifitseerimisnumbrid), töötamis- (tööandjad) või ettevõtlus- (tegevuse iseloom ja koht) ning elamisperioodide (aadressid) kohta, mis võivad olla täitunud muude õigusaktide alusel, ning samuti nende perioodide pikkuse.***

2. Kui taotleja palub *algmääruse* artikli 50 lõike 1 alusel edasi lükata vanadushüvitiseühe või mitme liikmesriigi õigusaktide alusel, peab ta *ta sellest avalduses teatama ja* nimetama õigusaktid, mille alusel ta edasilükkamist taotleb. *Võimaldamaks taotlejal seda õigust kasutada, annavad asjaomased asutused taotleja nõudmise korral talle neile kättesaadava teabe, et taotleja saaks hinnata samaaegsete või üksteisele järgnevate hüvitiste, mida ta võib taotleda, mõjusid.*
3. *Kui taotleja peaks tagasi võtma taotluse hüvitisele, mis on mõne konkreetse liikmesriigi õigusaktides ette nähtud, siis ei loeta seda hüvitisetaotluste samaaegseks tagasivõtmiseks teiste liikmesriikide õiguse kohaselt.*

Artikkel 47

Taotluste läbivaatamine asutustes

A) Läbivaatav asutus

1. *Asutusi, kellele taotlus vastavalt rakendusmääruse artikli 45 lõigetele 1 või 4 esitatakse või edastatakse, nimetatakse edaspidi „kontaktausutusteks”. Elukohajärgset asutust ei nimetata kontaktausutuseks, kui isiku suhtes ei ole kunagi kohaldatud selle asutuse kohaldatavaid õigusakte.*

Lisaks hüvitisetaotluste läbivaatamisele tema poolt kohaldatavate õigusaktide kohaselt korraldab kontaktausutus andmevahetuse, otsustest teatamise ja tegevused, mis on vajalikud taotluse läbivaatamiseks asjaomastes asutustes, esitab taotlejale taotluse korral kogu asjaomase teabe läbivaatamisel esinevate ühendusega seotud aspektide kohta ja hoiab teda kursis läbivaatamise käiguga.

B) *Algmääruse* artikli 44 kohaselt esitatud hüvitisetaotluste läbivaatamine

2. *Algmääruse* artikli 44 lõikes 3 osutatud juhul edastab läbivaatav asutus kõik asjaomase isiku andmed asutusele, kes on isiku eelmisena kindlustanud; see asutus vaatab toimiku omakorda läbi.
3. Artikleid 48 kuni 52 ei kohaldata *alg määruse* artiklis 44 osutatud taotluste läbivaatamise suhtes.

C) Muude hüvitisetaotluste läbivaatamine

4. Muudel juhtudel kui ***lõikes 2*** osutatud olukord, edastab ***kontaktausutus*** viivitamata hüvitisetaotlused ***ja kõik tema käsutuses olevad dokumendid ning vajaduse korral taotleja esitatud asjassepuutuvad dokumendid*** kõigile asjaomastele asutusele, et kõik need asutused saaksid ***taotluse läbivaatamist alustada*** üheaegselt. ***Kontaktausutus*** edastab ***teistele asutustele*** kindlustus- ja elamisperioodid, mis on täitunud tema õigusruumis. ***Ta osutab samuti, millised dokumendid tuleb esitada hiljem, ja täiendab taotlust võimalikult kiiresti.***
5. Igaüks asjaomastest asutustest edastab ***kontaktausutusele ja muudele kõnealustele asutustele võimalikult kiiresti*** kindlustus- ja elamisperioodid, mis on täitunud tema õigusruumis. █
6. █ Iga asutus ***arvutab*** hüvitiste summa vastavalt ***alg määruse artiklile 52 ning teatab kontaktausutusele ja teistele kõnealustele asutustele oma otsuse, saadaolevate hüvitiste summa ja alg määruse artiklite 53 kuni 55 kohaldamiseks vajaliku mis tahes muu teabe.***

7. Kui *mõni* asutus *käesoleva artikli lõigetes 4 ja 5* osutatud teabe põhjal tuvastab, et tuleb kohaldada *almääruse* artikli 46 lõiget 2 või artikli 57 lõikeid 2 või 3, teatab ta sellest *kontaktasutusele ja* teistele asjaomastele asutustele.

I

Artikkel 48 Otsuste teatamine taotlejale

1. Iga asutus teatab taotlejale vastavalt oma kohaldatavatele õigusaktidele tehtud *otsuse*. Igas otsuses täpsustatakse selle puhul *võimaldatavad õiguskaitsevahendid ja nendega seotud tähtajad*. *Kui kontaktasutust on teavitatud kõigist iga asutuse poolt tehtud otsustest, saadab ta taotlejale ja teistele asjaomastele asutustele kokkuvõtte nendest otsustest. Halduskomisjon koostab kokkuvõtte jaoks vastava vormi. Kokkuvõtte saadetakse taotlejale asutuse ametlikus keeles või taotleja taotluse korral tema valitud keeles, mida tunnustatakse ühenduse asutuste ametliku keelena kooskõlas asutamislepingu artikliga 290.*
2. *Kui taotleja pärast kokkuvõtte saamist leiab, et kahe või enama asutuse poolt tehtud otsuse vastastikmõju võib olla kahjustanud tema õigusi, on taotlejal õigus nõuda otsuste läbivaatamist asjaomaste asutuste poolt vastavates riiklikes õigusaktides sätestatud ajavahemike jooksul. Ajavahemike alguseks on kokkuvõtte saamise kuupäev. Taotlejat teavitatakse läbivaatamise tulemusest kirjalikult.*

Artikkel 49
Invaliidsusgrupi kindlaksmääramine

1. Juhul kui kohaldatakse *alg määruse* artikli 46 lõiget 3, on ainult läbivaatav asutus volitatud taotleja invaliidsusgrupi kohta otsust tegema. Läbivaatav asutus teeb selle otsuse niipea, kui tal on võimalik kindlaks teha, kas on täidetud selle asutuse kohaldatavates õigusaktides ettenähtud tingimused kõnealuse õiguse saamiseks, võttes vajaduse korral arvesse *alg määruse* artikleid 6 ja 51. Ta teatab ta sellest otsusest viivitamata teistele asjaomastele asutustele.

Kui läbivaatava asutuse kohaldatavates õigusaktides ettenähtud tingimused selle õiguse saamiseks, välja arvatud invaliidsusgrupiga seotud tingimused, ei ole *alg määruse* artikleid 6 ja 51 arvestades täidetud, teatab kõnealune asutus sellest viivitamata invaliidsuse suhtes pädevale asutusele teises liikmesriigis, kelle õigusruumi taotleja kuulus viimasena. Kui viimati nimetatud asutuse kohaldatavates õigusaktides ettenähtud tingimused selle õiguse saamiseks on täidetud, on see asutus volitatud tegema otsuse taotleja invaliidsusgrupi kohta; see asutus teatab kõnealusest otsusest viivitamata teistele asjaomastele asutustele.

2. Vajaduse korral võidakse kõnealune küsimus suunata samadel tingimustel tagasi invaliidsuse suhtes pädevale asutusele teises liikmesriigis, kelle õigusaktid kehtisid taotleja suhtes esimesena.
3. Juhul, kui *alg määruse* artikli 46 lõige 3 ei ole invaliidsusgrupi kindlaksmääramiseks kohaldatav, on igal asutusel **vastavalt tema kohaldatava õiguse normidele** õigus lasta taotleja enda poolt valitud arstil **või muul eksperdil** läbi vaadata. Siiski võtab liikmesriigi asutus arvesse kõigi teiste liikmesriikide asutuste kogutud dokumente ja meditsiinilisi arvamusi ning halduslikku laadi teavet, nagu oleksid need olnud koostatud tema enda liikmesriigis.

I

Artikkel 50

Ajutised maksed ja hüvitise ettemaksmine

1. Olenemata käesoleva määruse artiklist 7, maksab iga asutus, kes teeb hüvitisetaotluse läbivaatamise käigus kindlaks, et taotlejal on õigus saada *algmääruse* artikli 52 lõike 1 punktile a vastavat sõltumatut hüvitist selle asutuse kohaldatavate õigusaktide alusel, viivitamata selle hüvitise välja. Seda makset käsitletakse ajutisena, kui eraldatud summa võib muutuda sõltuvalt taotluse läbivaatuse tulemusest.
2. Kui lõike 1 alusel ei ole taotlejale võimalik ajutist hüvitist maksta, kuid saadud teabe põhjal selgub, et õigus saada hüvitist omandatakse vastavalt *algmääruse* artikli 52 lõike 1 punktile b, teeb läbivaatav asutus talle asjakohase korvatava ettemakse, mille summa on võimalikult lähedane summale, mis talle tõenäoliselt määratakse *algmääruse* artikli 52 lõike 1 punkti b alusel.
3. **Iga** asutus, kes on kohustatud lõike 1 või 2 alusel *ajutist* hüvitist maksuma **või ettemakseid tegema**, teatab sellest viivitamata taotlejale, juhtides selgesõnaliselt tema tähelepanu võetud meetme ajutisele laadile ja **oma kohaldatava õiguse kohasele mis tahes edasikaebamisõigusele**.

Artikkel 51

Hüvitiste ümberarvutamine

1. Hüvitiste ümberarvutamisel vastavalt *algmääruse* artikli 48 lõigetele 3 ja 4, artikli 50 lõikele 4 ja artikli 59 lõikele 1 kohaldatakse *rakendusmääruse* artiklit 50 mutatis mutandis.
2. Hüvitise ümberarvutamise, tühistamise või peatamise korral teatab sellise otsuse teinud asutus sellest viivitamata asjaomasele isikule vastavalt artikli 3 lõigetes 4 kuni 7 sätestatud korrale ja teavitab sellest kõiki asutusi, kelle suhtes kõnealusel isikul on õigusi.

1. *Taotluste läbivaatamise ja hüvitiste väljamaksmise hõlbustamiseks ja kiirendamiseks teevad asutused, kelle kohaldatavaid õigusakte isiku suhtes kohaldatakse, järgmist:*
 - a) *vahetavad teiste liikmesriikide asutustega selle isiku identifitseerimiselemente või teevad neile kättesaadavaks isiku identifitseerimiselementid, kelle puhul on vahetunud riik, mille õigusakte selle isiku suhtes kohaldatakse, ning teevad koos kindlaks, et need identifitseerimiselementid on olemas ja vastavad kriteeriumidele, või vastasel korral annavad nendele isikutele võimaluse otseseks juurdepääsuks oma identifitseerimiselementidele;*
 - b) *vahetavad aegsasti enne pensioniõiguste saamise minimaalset iga, või enne selle ametiasutuse, mille õiguse subjektiks isik on olnud, kindlaksmääratud iga, asjaomase isikuga ja teiste liikmesriikide asutustega teavet või teevad neile kättesaadavaks teabe nende isikute pensioniõiguste kohta, kelle puhul on vahetunud riik, mille õigusakte selle isiku suhtes kohaldatakse, või vastasel korral teavitavad neid isikuid õigusest saada hüvitist tulevikus või annavad neile võimaluse ise tutvuda nende õigustega.*
2. *Lõike 1 kohaldamisel määrab halduskomisjon kindlaks vahetatava või kättesaadavaks tehtava teabe elemendid ja kehtestab sobivad protseduurid ja mehhanismid, võttes arvesse riiklike pensioniskeemide iseärasusi, nende haldus- ja tehnilist korraldust ning nende käsutuses olevaid tehnilisi vahendeid. Halduskomisjon tagab nimetatud pensioniskeemide rakendamise, korraldades võetud meetmete rakendamise ja järeelmeetmed.*
3. *Lõike 1 kohaldamisel tuleks asutusele esimeses liikmesriigis, kus isikule eraldatakse sotsiaalkindlustuse haldamise eesmärgil isiklik identifitseerimisnumber (PIN), edastada eespool nimetatud teave.*

I

Artikkel 53
Kooskõlastusmeetmed liikmesriigis

1. ***Ilma et see piiraks algmääruse artikli 51 kohaldamist***, kui siseriiklikud õigusaktid sisaldavad eeskirju vastutava asutuse kindlaksmääramiseks ***või kohaldatava skeemi või konkreetse skeemi kohaste kindlustusperioodide kindlaksmääramiseks***, kohaldatakse neid reegleid, võttes arvesse üksnes selle liikmesriigi õigusruumis täitunud kindlustusperioode.
2. Kui siseriiklikud õigusaktid sisaldavad riigiteenistujate eriskeemi ja töötajate üldise kindlustusskeemi vahelisi kooskõlastuseeskirju, ei mõjuta *algmääruse* ja *rakendusmääruse* sätted neid eeskirju.

V peatükk – Töötushüvitised

Artikkel 54
Perioodide liitmine ja hüvitiste arvutamine

1. ***Rakendusmääruse artikli 12 lõiget 1 kohaldatakse mutatis mutandis algmääruse artikli 61 suhtes. Ilma et see piiraks asjaomaste asutuste põhikohustusi, võib asjaomane isik esitada pädevale asutusele selle liikmesriigi asutuse väljastatud dokumendi, mille õigusakte tema suhtes tema viimasel töötamisel või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemisel kohaldati, täpsustades nimetatud riigi õigusaktide alusel täitunud perioodid.***
2. *Algmääruse artikli 62 lõike 3 kohaldamisel edastab selle liikmesriigi pädev asutus, mille õigusruumi asjaomane isik oma viimase töö või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise käigus kuulus, elukohajärgsele asutusele viimase taotluse korral kõik vajalikud andmed töötushüvitise arvutamiseks, eelkõige saadud palga või kutsetegevusest saadud sissetuleku summa.*

I

3. *Algmääruse* artikli 62 kohaldamisel ja vaatamata nimetatud määruse artiklile 63 võtab pädev asutus, kui selle liikmesriigi õigusaktid näevad ette, et hüvitise arvutamine sõltub pereliikmete arvust, arvesse ka asjaomase isiku pereliikmeid, kes elavad mõnes teises liikmesriigis, nagu elaksid nad pädevas liikmesriigis. Käesolevat sätet ei kohaldata juhul, kui pereliikmete *elukohaliikmesriigis* on mõnel teisel isikul õigus töötushüvitistele, mille arvutamisel on neid pereliikmeid arvesse võetud.

Artikkel 55

Tingimused ja piirangud seoses õigusega saada töötushüvitist
teise liikmesriiki siirdumise korral

1. Selleks et saada hüvitist *algmääruse* artikli 64 alusel, informeerib teise liikmesriiki siirduv töötu pädevat asutust enne oma ärasõitu sellest ja palub temalt dokumenti, mis tõendab, et kõnealusel isikul on jätkuvalt õigus saada hüvitist *algmääruse* artikli 64 lõike 1 punkti b alusel.

Pädev asutus teavitab teda tema kohustustest ja väljastab talle nimetatud dokumendi, milles on eelkõige märgitud:

- a) kuupäev, millest alates töötu lakkas olemast kättesaadav pädeva riigi tööhõivetalitustele;
- b) *algmääruse* artikli 64 lõike 1 punkti b kohane tähtaeg, mille jooksul töötu peab end sihtkohaliikmesriigis tööotsijaks registreerima;
- c) *algmääruse* artikli 64 lõike 1 punkti c kohane maksimaalne ajavahemik, mille jooksul võidakse säilitada õigus saada hüvitist;
- d) asjaolud, mis võivad muuta hüvitise saamise õigust.

2. Töötü registreerib end tööotsijana sihtkohaliikmesriigi tööhõivetalituses vastavalt *algääruse* artikli 64 lõike 1 punktile b ja edastab selle liikmesriigi asutusele lõikes 1 osutatud dokumendi. Vastasel juhul pöördub sihtkohaliikmesriigi asutus vajaliku teabe saamiseks pädeva asutuse poole.
3. Töötü sihtkohaliikmesriigi tööhõivetalitused teavitavad töötut tema kohustustest.
4. Töötü sihtkohaliikmesriigi asutus **saadab** pädevale asutusele viivitamata **dokumendi** töötü tööhõivetalituses registreerimise kuupäeva ja tema uue **aadressiga**.

Kui ajavahemikul, mille kestel on töötul õigus hüvitiste säilitamisele, **ilmneb mis tahes asjaolu, mis võib mõjutada hüvitise saamise õigust, saabab töötü sihtkohajärgne asutus viivitamata pädevale asutusele ja asjaomasele isikule asjakohast teavet sisaldava dokumendi.**

Pädeva asutuse taotluse korral edastab **töötü sihtkohajärgne asutus** asjakohast teavet töötü olukorra jälgimise kohta ja eelkõige seda, kas isik on endiselt registreeritud tööhõivetalitustes ja kas ta järgib korraldatud kontrollimenetlusi.

5. Töötü sihtkohajärgne asutus teeb või laseb teha kontrolli nii, nagu ta teeks seda töötü suhtes, kellel on õigus saada hüvitist nende õigusaktide alusel, mida kohaldab see asutus. Kõnealune asutus teatab pädevale asutusele mis tahes lõike 1 punktis d osutatud asjaolu tekkimisest.

6. Kahe või enama liikmesriigi pädevad ametiasutused võivad omavahel kindlaks määrata meetmed *algääruse* artikli 64 kohaselt teise liikmesriiki suunduvate töötute tööotsingute soodustamiseks.

Artikkel 56

Töötu, kes elab muus liikmesriigis kui pädev liikmesriik

1. Kui töötu otsustab vastavalt *algääruse* artikli 65 lõikele 2 registreeruda töötajaks korraga oma elukohaliikmesriigis ja liikmesriigis, kus ta viimati töötas või tegutses füüsilisest isikust ettevõtjana, teatab ta sellest esmajoones oma *elukohaliikmesriigi* asutusele ja tööhõivetalitusele.

Selle liikmesriigi tööhõivetalituste taotlusel, kus töötu viimati töötas või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutses, edastavad elukohajärgsed tööhõivetalitused neile olulise teabe töötu registreerimise ja tööotsimise kohta.

2. ***Kui asjaomases liikmesriigis kohaldatavate õigusaktide kohaselt nõutakse töötult teatavate kohustuste täitmist ja/või tööotsinguid, on prioriteetsed elukohaliikmesriigis nõutavad kohustused ja/või tööotsingud.***

Kui töötu ei järgi kõiki kohustusi ja/või tööotsinguid liikmesriigis, kus ta viimati töötas, ei mõjuta see elukohaliikmesriigis antavaid hüvitisi.

3. *Algääruse* artikli 65 lõike 5 punkti b kohaldamisel teatab selle liikmesriigi asutus, kelle õigusakte kohaldatai töötaja suhtes viimasena, elukohajärgsele asutusele tema taotlusel, kas töötajal on õigus hüvitistele vastavalt *algääruse* artiklile 64.

VI peatükk – Perekülvitised

Artikkel 57

Prioriteetsuse määramise eeskirjad kattumise puhul

Kui *algääruse* artikli 68 lõike 1 punkti b *alapunktide i ja ii* kohaldamisel laste elukoht ei võimalda prioriteetsusjärjekorda kindlaks määrata, arvutab iga asjaomane liikmesriik hüvitiste summa, võttes arvesse lapsi, kes ei ela tema territooriumil. *Algmääruse artikli 68 lõike 1 punkti b alapunkti i kohaldamisel* selle liikmesriigi pädev asutus, kelle õiguses on ette nähtud kõige suurem hüvitiste summa, maksab välja terve selle summa. Teise liikmesriigi pädev asutus maksab talle tagasi poole nimetatud summast selle liikmesriigi õiguses ettenähtud summa piires.

Artikkel 58

Kohaldatavate õigusaktide ja/või perekülvitiste määramise pädevuse muutumise korral kohaldatavad eeskirjad

1. Kui *kohaldatavad õigusaktid ja/või perekülvitiste määramise pädevus muutuvad liikmesriikide vahel* kalendrikuu *kestel*, sõltumata sellest, millised on nende liikmesriikide õigusaktides ettenähtud perekülvitiste maksmise kuupäevad, *jätkab asutus, kes maksis perekülvitisi sama kuu alguses hüvitiste määramise aluseks olnud õigusaktide kohaselt, selliste hüvitiste maksmist kuni jooksva kuu lõpuni*.
2. Ta teatab teise liikmesriigi *või liikmesriikide* asutusele kuupäeva, mil ta lõpetab kõnealuste perekülvitiste maksmise. *Hüvitiste maksmine teisest liikmesriigist või liikmesriikidest jõustub alates nimetatud kuupäevast*.

Artikkel 59
Algmääruse artiklite 67 ja 68 kohaldamise kord

1. Perekülvitiste maksmise taotlus esitatakse *pädevale asutusele*. *Algmääruse artiklite 67 ja 68 kohaldamisel tuleb arvesse võtta kogu perekonna olukorda nii, nagu kõigi asjaomaste isikute suhtes kohaldataks asjaomase liikmesriigi õigusakte, ning nii, nagu nad elaksid seal, seda eelkõige külvitiste taotlemise õiguse puhul. Kui külvitiste taotlemise õigust omav isik ei kasuta oma õigust, võtab selle liikmesriigi pädev asutus, mille õigusakte kohaldatakse, arvesse perekülvitiste taotlust, mille on esitanud teine vanem või vanemana käsitatav isik või lapse või laste hooldajana tegutsev isik või asutus.*
2. Asutus, kelle poole vastavalt lõikele 1 pöörduti, vaatab taotluse läbi, toetudes taotleja esitatud üksikasjalikule teabele, arvestades kõiki asjaolusid ja õigusakte, mis iseloomustavad taotleja perekonna olukorda.

Kui nimetatud asutus järeldab, et tema õigusaktid on algmääruse artikli 68 lõigete 1 ja 2 kohaselt kohaldatavad prioriteetsusõiguse alusel, maksab ta perekülvitisi vastavalt oma kohaldatavatele õigusaktidele.

Kui nimetatud asutusele tundub, et teise liikmesriigi õigusaktide kohaselt on olemas võimalus saada diferentseeritud lisakülvitist kooskõlas algmääruse artikli 68 lõikega 2, edastab see asutus taotluse viivitamata teise liikmesriigi pädevale asutusele ning teavitab asjaomast isikut; lisaks teavitab ta teise liikmesriigi asutust otsusest, mille ta taotluse suhtes tegi, ning teatab perekülvitisteks makstava summa.

3. *Kui asutus, kellele tehakse taotlus, järeldab, et tema õigusaktid on kohaldatavad, kuid mitte algmääruse artikli 68 lõigete 1 ja 2 kohase prioriteetsusõiguse alusel, teeb ta viivitamata ajutise otsuse kohaldatava prioriteetsusjärjekorra kohta ning edastab taotluse nimetatud algmääruse artikli 68 lõike 3 kohaselt teise liikmesriigi asutusele, teavitades sellest ka taotlejat. Kõnealusel asutusel on nimetatud esialgse otsuse kohta oma seisukoha esitamiseks aega kaks kuud.*

Kui asutus, kellele taotlus edastati, ei võta kahe kuu jooksul seisukohta, kohaldatakse eespool nimetatud esialgset otsust ning kõnealune asutus maksab oma õigusaktides ettenähtud hüvitisi ning teavitab asutust, kellele taotlus esitati, hüvitisteks makstavast summast.

4. *Kui asjaomaste asutuste vahel tekib lahkarvamus selle üle, kumma õigusaktid on kohaldatavad prioriteetsusõiguse alusel, kohaldatakse rakendusmääruse artikli 6 lõikeid 2 kuni 5. Sel puhul on artikli 6 lõikes 2 osutatud elukohajärgseks asutuseks lapse või laste elukohajärgne asutus.*
5. Asutus, kes maksis hüvitised välja ajutiselt summas, mis ületab summa, mille ta lõplikult maksma peab, pöördub prioriteetse asutuse poole üleliigselt makstud summa tagasi saamiseks vastavalt artiklis 71 sätestatud korrale.

Artikkel 60
Algmääruse artikli 69 kohaldamise kord

Algmääruse artikli 69 kohaldamisel koostab halduskomisjon loetelu orbudele ettenähtud täiendavatest või erilistest perehüvitistest, mis on hõlmatud algmääruse sama artikliga. Kui prioriteetsusõiguse kohaselt pädev asutus ei ole oma kohaldatavate õigusaktide alusel kohustatud maksma orbudele kõnealuseid täiendavaid või erilisi perehüvitisi, edastab ta mis tahes perehüvitiste taotluse viivitamata koos kõigi vajalike dokumentide ja kogu vajaliku teabega selle liikmesriigi asutusele, kelle õigusaktid on asjaomase isiku suhtes kehtinud kõige pikema aja jooksul ning näevad orbudele ette kõnealused täiendavad või erilised perehüvitised. Mõningatel juhtudel võib see tähendada, et küsimus suunatakse samadel tingimustel tagasi selle liikmesriigi asutusele, mille õigusaktide kohaselt täitus kõnealuse isiku lühim kindlustus- või elamisperiood.

IV jaotis - Finantssätted

I peatükk – Hüvitiste maksmine vastavalt *algmääruse* artikli 35 lõikele 1 ja artiklile 41

1. jagu – Hüvitiste tagasimaksmine tegelike kulutuste alusel

Artikkel 61
Põhimõtted

1. *Algmääruse artikli 35 lõike 1 ja artikli 41 kohaldamisel maksab pädev asutus mitterahaliste hüvitiste tegeliku summa tagasi need andnud asutusele, nagu tuleneb viimasena nimetatud asutuse raamatupidamisdokumentidest, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse rakendusmääruse artiklit 62.*

I

2. Kui kõik või osa lõikes 1 osutatud hüvitiste tegelikust summast ei ilmne neid eraldanud asutuste raamatupidamisest, määratakse tagasimakstav summa kindlaks aastase kogumaksena, arvatuna vastavalt kõikidele asjakohastele teadetele, mis on saadud kättesaadavate andmete põhjal. Halduskomisjon hindab kindlasummaliste maksete väljaarvutamisel kasutatavaid alusandmeid ja otsustab nende maksete summa.
3. Tagasimaksmisel ei tohi arvestada määrasid, mis on kõrgemad kui nende mitterahaliste hüvitiste suhtes kohaldatavad määrad, mis on määratud kindlustatud isikutele, kelle suhtes kehtivad õigusaktid, mida kohaldab lõikes 1 osutatud hüvitist andnud asutus.

■

2. jagu – Hüvitisekulude tagasimaksmine kindlaksmääratud summade alusel

Artikkel 62

Asjaomaste liikmesriikide tuvastamine

1. *Algmääruse* artikli 35 lõikes 2 osutatud liikmesriigid, kelle õigus- või haldusstruktuuridest tulenevalt pole tegeliku kulu alusel tagasimaksmine asjakohane, on loetletud käesoleva määruse *III lisas*.

■

2. *Rakendusmääruse III lisas* loetletud liikmesriikide puhul makstavad pädevad asutused nimetatud hüvitised andnud asutustele tagasi nende mitterahaliste hüvitiste summa, mis on antud vastavalt *algmääruse* artiklile 17, pereliikmetele, kes ei ela samas liikmesriigis kui kindlustatud isik, ning vastavalt *algmääruse* artiklile 22, artikli 24 lõikele 1 ning artiklitele 25 ja 26 pensionäridele ja nende pereliikmetele, tehes seda igaks kalendriaastaks kinnitatud ühekordsete summeeritud maksetena. Selle ühekordse summeeritud makse summa peab olema võimalikult lähedane tegelikele kulutustele.

Artikkel 63

Igakuise kindlaksmääratud summa ja kindlaksmääratud kogusumma arvutamise meetod

1. Iga ***kreeditorliikmesriigi*** puhul ***määratakse igakuine kindlaksmääratud summa isiku kohta (F_i) ühe kalendriaasta kohta, jagades keskmise*** aastakulu inimese kohta (Y_i) eri vanuseklasside kaupa ***kaheteistkümne*** ja rakendades tulemuse suhtes vähenduskoeffitsienti (X) ***vastavalt järgmisele valemile:***

$$F_i = Y_i * 1/12 * 1 - X$$

Selles valemis kasutatud sümbolite tähendus on järgmine:

- ***näitaja i*** (i väärtused = 1, 2 ja 3) esindab kolme ***kindlaksmääratud*** summa arvutamisel kasutatud vanuseklassi:

i = 1: alla 20aastased isikud

i = 2: 20–64aastased isikud

i = 3: 65aastased ja vanemad isikud.

■

- Y_i näitab vanuseklassi i isikute keskmist aastast kulu, nagu see on määratletud lõikes 2.
- ***Koefitsient X (0,20 või 0,15) tähistab vähendamist, nagu see on määratletud lõikes 3.***

2. Keskmise aastane kulu isiku kohta (Y_i) vanuseklassis i saadakse, kui aastakulu, mis tuleneb kreditorliikmesriigi asutuste poolt arvestatavate sotsiaalkindlustusskeemide alusel antud kõikidest mitterahalistest hüvitistest kõikidele asjaomase vanuseklassi isikutele, kelle suhtes kehtivad selle liikmesriigi õigusaktid, ja nende pereliikmetele, jagatakse selle vanuseklassi isikute keskmise aastase arvuga ***kõnealusel kalendriaastal***. Arvutamisel võetakse ***aluseks rakendusmääruse*** artiklis 23 osutatud ***skeemide*** raames tehtud ***kulutused***.

3. ***Igakuise kindlaksmääratud summa suhtes kohaldatav vähendus on üldjuhul 20 % ($X = 0,20$). See on 15 % ($X = 0,15$) pensionäride ja nende pereliikmete puhul, kui pädev liikmesriik ei ole kantud algmääruse IV lisasse.***

4. Iga deebitorriigi puhul ***on kindlaksmääratud kogusummaks kalendriaasta kohta summa, mis saadakse, korrutades iga vanuseklassi i puhul igakuise kindlaksmääratud summa isiku kohta kuude arvuga, mil asjaomased isikud olid kreditorriigis kindlustatud selles vanuseklassis.***

Kuude arv, mil asjaomased isikud olid kreditorliikmesriigis kindlustatud, on nende kalendrikuude summa kalendriaastas, mille jooksul asjaomastel isikutel oli kreditorliikmesriigi territooriumil elamise tõttu õigus saada nimetatud territooriumil mitterahalisi hüvitisi deebitorliikmesriigi kulul. Need kuud määratakse kindlaks nimekirja abil, mida elukohajärgne asutus selleks hoiab ja mis põhineb kõnealuste isikute õiguste dokumentaalsel tõendusel pädeva asutuse poolt.

5. ***Hiljemalt ...* esitab halduskomisjon eriaruande käesoleva artikli kohaldamise kohta ja eelkõige lõikes 3 nimetatud vähendamiste kohta. Kõnealuse aruande alusel võib halduskomisjon esitada ettepaneku muudatuste kohta, mis võivad osutuda vajalikeks, et tagada, et kindlaksmääratud summade arvutamisel saadav tulemus on võimalikult ligilähedane tegelikele kulutustele ja et lõikes 3 nimetatud vähendamised ei põhjusta liikmesriikidele tasakaalustamata makseid või topeltmakseid.***

I

* Viis aastat pärast rakendusmääruse jõustumist.

6. Halduskomisjon kinnitab eelnevates lõikudes osutatud **kindlaksmääratud summade** arvutamise lähteandmete kindlaksmääramise meetodid ja tingimused.
7. ***Vaatamata lõigetes 1 kuni 4 sätestatule võivad liikmesriigid kindlaksmääratud summa arvutamisel jätkata määruse (EMÜ) nr 574/72 artiklite 94 ja 95 kohaldamist kuni ...*, tingimusel et kohaldatakse lõikes 3 nimetatud vähendamist.***

Artikkel 64

Aastaste keskmiste kulude teatamine

Aastase kulu summa isiku kohta vanuseklassis kindla aasta kohta **teatatakse** kontrollnõukogule hiljemalt teise kõnealusele aastale järgneva aasta **lõpuks**. Vastasel korral võetakse aluseks eelmise aasta keskmine kulu isiku kohta, **mille halduskomisjon on eelmise aasta jaoks viimati kindlaks määranud**.

Aastased keskmised kulud avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas.

3. jagu – Ühissätted

Artikkel 65

Asutustevahelised tagasimaksed

1. ***Tagasimaksed asjaomaste liikmesriikide vahel tehakse võimalikult kiiresti. Iga asjaomane asutus on kohustatud hüvitama nõuded enne käesolevas artiklis nimetatud tähtaegu, niipea kui tal on selleks võimalus. Ühe konkreetse nõude vaidlustamine ei tohi takistada teise nõude või teiste nõuete hüvitamist.***
2. ***Algmääruse*** artiklites 35 ja 41 sätestatud tagasimaksed *liikmesriikide* asutuste vahel toimuvad kontaktasutuse vahendusel. ***Tagasimaksete tegemiseks algmääruse artikli 35 ja artikli 41 kohaselt võib kasutada eraldi kontaktasutust.***

* ***Viis aastat pärast rakendusmääruse jõustumist.***

Artikkel 66
Nõuete esitamine ja maksmise tähtajad

1. Tegelike kulude alusel koostatud nõuded tuleb **deebitorriigi kontaktasutusele** esitada hiljemalt **kaksteist** kuud pärast selle poolaasta lõppu, mille kestel **need nõuded kirjendati kreditorasutuse raamatupidamises**.
2. **Kindlaksmääratud summade** tagasimaksetega seotud nõuded kalendriaasta kohta tuleb **deebitorriigi kontaktasutusele** esitada kuue kuu jooksul pärast kuud, mil keskmised kulud kõnealuse aasta kohta avaldati Euroopa Liidu Teatajas. **Rakendusmääruse artikli 63 lõike 4 kohane arvestus tuleb esitada võrdlusaastale järgneva aasta lõpuks.**
3. Pärast lõigetes 1 ja 2 osutatud tähtaegu esitatud nõudeid ei arvestata.
4. **Nõuded maksab deebitorasutus rakendusmääruse artiklis 65 nimetatud kreditorriigi kontaktasutusele** kuue kuu jooksul alates selle kuu lõpust, mille jooksul need nõuded esitati **deebitorriigi kontaktasutusele**. **Seda ei kohaldata nõuete suhtes, mille hüvitiste maksmise eest vastutav deebitorasutus on kõnealuse perioodi jooksul asjakohasel põhjusel tagasi lükanud.**
5. Vaidlused nõude üle tuleb lahendada hiljemalt **ühe aasta jooksul** pärast selle kuu lõppu, mille jooksul need nõuded esitati.
6. **Kontrollnõukogu aitab saavutada lõplikku arvlemise lõpetamist juhtudel, kui lõikes 5 nimetatud tähtaja jooksul ei leita lahendust, ning esitab ühe osapoole põhjendatud taotluse alusel vaidluse kohta oma arvamuse kuue kuu jooksul pärast küsimuse talle suunamist.**

Artikkel 67
Viivised ja sissemaksed

1. *Rakendusmääruse artikli 66 lõikes 4 osutatud kuuekuulise ajavahemiku lõpust võib kreditorasutus maksmata nõuetelt nõuda viivist, välja arvatud juhul, kui deebitorasutus on kuue kuu jooksul alates selle kuu lõpust, mille jooksul nõue esitati, teinud sissemakse vähemalt 90 % ulatuses vastavalt kogu rakendusmääruse artikli 66 lõigete 1 või 2 alusel esitatud nõudest. Nõude nende osade suhtes, mis ei ole sissemaksega kaetud, võib viivist nõuda alles alates rakendusmääruse alates artikli 66 lõikes 5 osutatud üheaastase perioodi lõpust.*
2. *Viivised arvutatakse peamiste refinantseerimistoimingute suhtes kohaldatava Euroopa Keskpanga poolt kehtestatud intressimäära alusel. Kohaldatakse intressimäära, mis kehtib maksekuu esimesel päeval.*
3. *Ükski kontaktasutus ei ole kohustatud lõikes 1 sätestatud sissemakset vastu võtma. Kui kontaktasutus sellisest pakkumisest ära ütleb, ei ole kreditorasutusel siiski enam õigust nõuda kõnealuse nõudega seotud viiviseid, mis lähevad kaugemale lõike 1 teises lauses sätestatust.*

Artikkel 68
Aastaruanded

1. Vastavalt *alg*määruse artikli 72 punktile g koostab halduskomisjon kontrollnõukogu aruande alusel iga kalendriaasta suhtes võlanõuete kohta aruande. Selleks teatavad kontaktasutused kontrollnõukogule viimase poolt määratud tähtaegadeks ja tingimuste kohaselt esiteks makstud või vaidlustatud esitatud nõuete summa (kreditori positsioon) ja teiseks makstud või vaidlustatud saadud nõuete summa (deebitori positsioon).

2. Halduskomisjon võib korraldada kontrolli asjakohaseks statistiliste ja arvestusandmete uurimiseks, mida on vaja, et koostada lõikes 1 osutatud aastaaruanne võlanõuete kohta, eelkõige et tagada nende andmete vastavus käesoleva jaotise eeskirjadele.

II peatükk – Töötushüvitiste maksmine vastavalt *algmääruse* artiklile 65

Artikkel 69

Töötushüvitiste tagasimaksmine

Kui puudub *algmääruse* artikli 65 lõikes 8 osutatud kokkulepe, saadab elukohajärgne asutus selle liikmesriigi asutusele, kelle õigusruumi soodustatud isik viimasena kuulus, taotluse töötushüvitiste tagasimaksmise kohta vastavalt *algmääruse* artikli 67 lõigetele 6 ja 7. ***Taotlus esitatakse*** kuue kuu jooksul alates ***selle kalendripoolaasta lõpust, mille jooksul tehti viimane töötushüvitise makse***, mille tagasimaksmist taotletakse. Taotluses peab olema märgitud *algmääruse* artikli 65 lõikes 6 või 7 osutatud kolme- või viiekuulise ajavahemiku jooksul makstud hüvitiste summa, periood, mille eest kõnealuseid hüvitisi maksti, ja töötaja isikuandmed. ***Nõuete esitamine ja maksmine toimub asjaomaste liikmesriikide kontaktasutuste kaudu.***

Pärast esimeses lõikes nimetatud tähtaega esitatud taotlusi ei pea arvestama.

Rakendusmääruse artikli 65 lõiget 1 ja artikli 66 lõikeid 4 kuni 6 kohaldatakse mutatis mutandis.

Pärast rakendusmääruse artikli 66 lõikes 4 osutatud kuuekuulise ajavahemiku lõppu võib kreditorasutus nõuda maksmata nõuetelt viivist. Viivis arvutatakse vastavalt rakendusmääruse artikli 67 lõikele 2.

Algmääruse artikli 65 lõike 6 kolmandas lauses nimetatud suurim tagasimaksesumma on igal üksikul juhul eraldi selle hüvitise summa, millele asjaomasel isikul oleks õigus selle liikmesriigi õigusaktide alusel, mille õigusakte tema suhtes viimati kohaldati, kui ta registreeris ennast selle liikmesriigi tööhõivetalitustes. XY lisasse kantud liikmesriikide vahelistes suhetes määravad suurima summa igal üksikul juhul kindlaks ühe sellise liikmesriigi pädevad asutused, mille õigusakte asjaomase isiku suhtes viimati kohaldati, võttes aluseks selle liikmesriigi õigusaktidega eelneval kalendriaastal ettenähtud töötushüvitiste keskmise summa.

III peatükk – Ülemääraste väljamaksete ja ajutiste maksete
tagasinõudmine, kompensatsioon ja abi sissenõudmise alal

1. jagu – Põhimõtted

Artikkel 70

1. *Algmääruse artikli 84 kohaldamisel ja seal määratletud tingimuste kohaselt toimub võlgade sissenõudmine alati, kui see on võimalik, eelistatult kompensatsioonide teel nii kreditorasutuste (edaspidi „taotlejad üksused”) ja deebitorasutuste (edaspidi „taotluse saanud üksused”) vahel kui ka seoses kindlustatud isikutega vastavalt rakendusmääruse artiklitele 71 ja 72.*

Kui kogu nõuet või osa sellest ei ole võimalik katta esimeses lõikes osutatud kompensatsioonidega, kaetakse hüvitisesaaja poolt maksta jäänud summad vastavalt rakendusmääruse artiklitele 73 kuni 82.

2. Kontaktausutusele adresseeritud taotluste puhul käsitletakse kontaktausutust taotluse saanud üksusena.

2. jagu – Kompensatsioon

Artikkel 71

Alusetult või üleliigselt makstud rahalised hüvitised

1. Kui ühe liikmesriigi asutus maksis hüvitiesaajale summa, mis ületab summat, millele tal õigus on, taotleb kõnealune asutus tema kohaldatavates õigusaktides määratud tingimustel ja piirides mis tahes muu liikmesriigi asutuselt, kes peab asjaomasele hüvitiesaajale hüvitisi maksuma, et üleliigselt makstud summa peetaks kinni summadest, mida viimatinimetatud asutus hüvitiesaajale maksuma peab. Viimatinimetatud asutus peab summa kinni selliseks kompensatsiooniks oma kohaldatavates õigusaktides ettenähtud tingimustel ja piirides, nagu oleks tegemist tema enda poolt üleliigselt makstud summadega, ja kannab kinnipeetud summa kreditorasutusele üle.
2. Artikli 6 kohaselt ja hiljemalt kaks kuud pärast kohaldatava õiguse kindlaksmääramist või hüvitise maksmise eest vastutava asutuse tuvastamist koostab ajutisi rahalisi hüvitisi maksnud asutus aruande summadest, mille pädev asutus talle võlgneb. Kui hüvitiesaaja ja/või tema tööandja on maksnud ajutisi sissemaksid, arvestatakse nimetatud aruande koostamisel neid summasid.

Hüvitiesaajale hüvitisi maksev pädev asutus peab ajutise maksena eraldatud summa kinni summadest, mida ta asjaomasele isikule maksuma peab. Hüvitisi maksev asutus peab summa kinni selliseks kompensatsiooniks oma kohaldatavates õigusaktides ettenähtud tingimustel ja piirides ning edastab kinnipeetud summa viivitamata kreditorasutusele.

3. Kui kindlustatud isik on saanud ühes liikmesriigis sotsiaalabi perioodi jooksul, mil tal on olnud õigus saada hüvitist teise liikmesriigi õigusaktide alusel, võib seda abi andnud organ, juhul kui tal on seaduslik õigus tagasi nõuda kõnealusele isikule maksmisele kuulunud hüvitist, taotleda iga muu liikmesriigi asutuselt, kes peab sellele isikule hüvitisi maksma, et see arvestaks väljamakstud summa maha summast, mida viimasena nimetatud asutus kõnealusele isikule maksab.

Seda sätet kohaldatakse mutatis mutandis kindlustatud isiku pereliikme suhtes, kes on saanud liikmesriigi territooriumil abi perioodi jooksul, mil sellel isikul on olnud õigus saada kõnealuse pereliikme tõttu hüvitist teise liikmesriigi õigusaktide alusel.

Kreeditorasutus edastab aruande talle makstava summa kohta hüvitiste maksmise eest vastutavale deebitorasutusele. Nimetatud asutus peab summa kinni selliseks kompensatsiooniks oma kohaldatavates õigusaktides ettenähtud tingimustel ja piirides ja kannab kinnipeetud summa viivitamata kreeditorasutusele üle.

4. Lõigetes 2 ja 3 osutatud juhtudel saadab pädev asutus asjaomasele isikule kokkuvõtte tema olukorrast, kus on välja toodud tema kohaldatavate õigusaktide kohaselt saada jäänud või üleliigselt makstud summad.

Artikkel 72

Alusetult või üleliigselt makstud sissemaksed

Asutus, kes on saanud ajutisi sissemakseid kindlustatud isikult ja/või tema tööandjalt, maksab vastavalt artiklile 6 kõnealused summad nende maksjatele tagasi alles pärast seda, kui ta on esitanud pädevale asutusele järelepärimise summade kohta, mis tal vastavalt artikli 6 lõikele 4 saada on.

3. jagu – Sissenõudmine

Artikkel 73 Teabetaotlused

1. Taotleva üksuse taotlusel edastab taotluse saanud üksus talle teabe, mis on vajalik võlanõude sissenõudmiseks.

Selle teabe hankimiseks rakendab taotluse saanud üksus volitusi, mis on ette nähtud tema oma liikmesriigis tekkinud sarnaste nõuete sissenõudmise suhtes kohaldatavates õigus- ja haldusnormides.

2. Teabetaotluses on märgitud asjaomase isiku nimi ja aadress ning mis tahes muu teave, millele taotleval üksusel on tavaliselt juurdepääs, ning teabetaotluse aluseks oleva nõude laad ja summa.
3. Taotluse saanud üksus ei pea edastama teavet, mida ta ei saaks hankida oma liikmesriigis tekkinud sarnaste nõuete sissenõudmiseks.
4. Taotluse saanud üksus teatab taotlevale üksusele põhjused, miks teabetaotlust ei saa rahuldada.

Artikkel 74 Teatamine

1. Taotluse peale teeb taotluse saanud üksus adressaadile vastavalt oma liikmesriigi asjaomastest aktidest teatamist käsitlevatele õigusnormidele teatavaks kõik taotluse saanud üksuse liikmesriigis tehtud aktid ja otsused, sealhulgas ka kohtuotsused, mis on seotud konkreetse nõude ja selle sissenõudmisega.

2. Teatamistaotluses on märgitud adressaadi nimi ja aadress ning mis tahes muu taotlevale üksusele tavaliselt kättesaadav teave adressaadi koha, teatavakstehtava akti või otsuse laad ja sisu ning vajadusel deebitori nimi ja aadress ning mis tahes muu taotlevale üksusele tavaliselt kättesaadav teave, ja aktis või otsuses osutatud nõue ning kogu muu vajalik teave.
3. Taotluse saanud üksus teatab viivitamata taotlevale üksusele teatamistaotluse saamise järel võetud meetmetest ja eelkõige märgib kuupäeva, mil otsus või akt edastati adressaadile.

Artikkel 75 Sissenõudmistaotlus

1. Sissemaksete tagasinõudmise või alusetult või üleliigselt makstud hüvitiste sissenõudmise taotluses, mille taotlev üksus saadab taotluse saanud üksusele, peab olema lisatud taotleva üksuse liikmesriigis väljaantud nõude täitmisele pööramist lubava dokumendi originaal või kinnitatud koopia ja vajadusel teiste sissenõudmiseks vajalike dokumentide originaalid või kinnitatud koopiad.
2. Taotlev üksus võib esitada sissenõudmistaotluse vaid siis,
 - a) kui võlanõue või selle täitmisele pööramist lubav dokument ei ole liikmesriigis vaidlustatud, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse artikli 78 lõike 2 teist lõiku;
 - b) kui ta on oma liikmesriigis rakendanud sobivaid sissenõudmismenetlusi, mida lõikes 1 osutatud dokumendi alusel teostada võib, ja kui võetud meetmed ei ole kaasa toonud nõude täielikku tasumist.

3. Sissenõudmistaotluses on märgitud:
 - a) nimi, aadress ja muu asjaomase isiku ja/või tema varasid valdava kolmanda isiku identifitseerimiseks vajalik teave;
 - b) taotluse saanud üksuse identifitseerimiseks vajalik teave;
 - c) viide juriidilisele dokumendile, mis lubab nõude täitmisele pööramist ja mis on välja antud taotleva üksuse asukohaliikmesriigis;
 - d) võlanõude laad ja suurus, sealhulgas peanõue, viivis ja muud karistumaksud, trahvid ja kulud, mis on esitatud kummagi üksuse asukohaliikmesriigi vääringus;
 - e) kuupäev, mil taotlev asutus ja/või taotluse saanud üksus juriidilise dokumendi adressaadile teatavaks tegi;
 - f) kuupäev, millest alates, ja ajavahemik, mille jooksul on täitmisele pööramine taotleva üksuseasukohaliikmesriigis kehtivate õigusaktide kohaselt võimalik;
 - g) muu asjakohane teave.
4. Sissenõudmistaotlus sisaldab ka taotleva üksuse deklaratsiooni, milles kinnitatakse, et lõikes 2 sätestatud tingimused on täidetud.
5. Taotlev üksus edastab taotluse saanud üksusele viivitamata kogu asjakohase teabe, mille ta on saanud sissenõudmistaotluse põhjuste kohta.

Artikkel 76
Nõude täitmisele pööramist lubav dokument

1. Nõude täitmisele pööramist lubavat juriidilist dokumenti tunnustatakse otseselt ja seda käsitatakse automaatselt kui juriidilist dokumenti, mis lubab taotluse saanud üksuse võla sisse nõuda.
2. Esimesest lõikest olenemata võib võla sissenõudmist lubava juriidilise dokumendi vajaduse korral ja kooskõlas taotluse saanud üksuse asukohaliikmesriigis kehtivate seadustega vastu võtta ja tunnustada nõude täitmisele pööramist kõnesoleva liikmesriigi territooriumil lubava dokumendina või sellise dokumendiga asendada või täiendada.

Pädevad asutused püüavad vastuvõtmise, tunnustamise, täiendamise või asendamisega seotud vorminõuded täita kolme kuu jooksul alates sissenõudmistaoitluse saamisest, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse kolmandat lõiku. Kui täitmisele pööramist lubav juriidiline dokument on nõuekohaselt koostatud, ei või kõnealuste vorminõuete täitmisest keelduda. Kolmekuulise tähtaja ületamise korral teavitab taotluse saanud üksus teavitab taotlevat üksust selle põhjustest.

Kui nende vorminõuete täitmise tõttu vaidlustatakse nõue ja/või taotleva üksusepoolt väljastatud nõude täitmisele pööramist lubav juriidiline dokument, kohaldatakse artiklit 78.

Artikkel 77
Makseviisid ja tähtajad

1. Võlad nõutakse sisse taotluse saanud üksuse asukohaliikmesriigi vääringus. Taotluse saanud üksus kannab taotluse esitanud üksusele üle viimase poolt sissenõutud võlanõude kogusumma.

2. Taotluse saanud üksus võib vastavalt oma asukohaliikmesriigis kehtivatele õigusnormidele ja pärast konsulteerimist taotluse esitanud üksusega anda võlgnikule maksmiseks lisaaega või lubada tal maksta osade kaupa. Taotluse saanud üksuse antud lisamakseaja eest nõutud viivised tuleb samuti üle kanda taotleva üksusele.

Alates kuupäevast, mil võla sissenõudmist võimaldav juriidiline dokument on otseselt tunnustatud või vastu võetud, täiendatud või asendatud kooskõlas artikliga 76, nõutakse hilinenud maksete eest viivist taotluse saanud asutuse asukohaliikmesriigis kehtivate õigus- või haldusnormide kohaselt ja see kantakse samuti üle taotleva üksusele.

Artikkel 78

Nõude või selle täitmisele pööramist lubava dokumendi vaidlustamine

1. Kui sissenõudmismenetluse ajal vaidlustab huvitatud isik nõude ja/või selle täitmisele pööramist lubava juriidilise dokumendi, mis on välja antud taotleva üksuse asukohaliikmesriigis, peab nimetatud isik pöörduma taotleva üksuse asukohaliikmesriigi pädeva organi poole vastavalt selles liikmesriigis kehtivatele õigusnormidele. Taotlev üksus peab sellest teatama taotluse saanud üksusele. Kõnealusest pöördumisest võib taotluse saanud üksusele teatada ka huvitatud isik.
2. Niipea kui taotluse saanud üksus on taotluse esitanud üksuselt või huvitatud isikult saanud lõikes 1 nimetatud teate, peatab ta täitemenetluse kuni selles valdkonnas pädeva organi otsuseni, välja arvatud taotleva üksuse vastupidise soovi korral, vastavalt teisele lõigule. Taotluse saanud üksus võib vajaduse korral ja kui selline tegevus on samalaadsete nõuete puhul tema asukohaliikmesriigi õigusnormidega lubatud, rakendada võla tasumist tagavaid ettevaatusabinõusid.

Olenemata esimesest lõigust võib taotlev üksus kooskõlas oma asukohaliikmesriigis kehtivate õigus- ja haldusnormidega nõuda, et taotluse saanud üksus nõuaks vaidlustatud nõude sisse, kui taotluse saanud asutuse liikmesriigis kehtivad õigus- ja haldusnormid seda lubavad. Kui vaidlustamise tulemus on võlgnikule soodne, peab taotlev üksus mis tahes sissenõutud summad tagasi maksma ja vajaduse korral tasuma taotluse saanud üksuse asukohaliikmesriigis kehtivate õigusaktide kohaselt tasumisele kuuluvad kompensatsioonid.

3. Taotluse saanud üksuse asukohaliikmesriigis võetud täitemeetmete vaidlustamisel tuleb pöörduda selle liikmesriigi pädeva organi poole vastavalt seal kehtivatele õigusnormidele.
4. Kui pädev organ, kelle poole pöördutakse vastavalt lõikele 1, on kohtuorgan ning see organ teeb taotlevale üksusele soodsa otsuse, mis võimaldab taotleva üksuse asukohaliikmesriigis võla sisse nõuda, käsitatakse seda otsust nõude täitmisele pööramist lubava juriidilise dokumendina ning lähtutakse sellest võla sissenõudmisel.

Artikkel 79 Abi andmise piirid

Taotluse saanud üksus ei ole kohustatud:

- a) andma *rakendusmääruse* artiklites 73 kuni 78 sätestatud abi, kui võla sissenõudmine põhjustaks võlgniku seisundi tõttu tõsiseid majanduslikke või sotsiaalseid raskusi selle asutuse asukohaliikmesriigis, juhul kui taotluse saanud liikmesriigis kehtivad õigus- või haldusnormid võimaldavad selliseid meetmeid võtta samalaadsete siseriiklike nõuete puhul;

- b) andma *rakendusmääruse* artiklites 73 kuni 78 sätestatud abi, kui vastavalt *rakendusmääruse* artiklile 73 kuni 75 esitatud esmane taotlus käsitleb rohkem kui viis aastat vanu nõudeid, arvestades ajast, kui kooskõlas taotleva üksuse asukohaliikmesriigis kehtivate õigus- või haldusnormidega koostati täitmisele pööramist lubav juriidiline dokument, kuni taotluse esitamise kuupäevani. Juhul kui nõue või juriidiline dokument vaidlustatakse, arvestatakse kõnealust ajavahemikku alates ajast, kui taotlev riik teeb kindlaks, et nõuet või täitmisele pööramist lubavat dokumenti, mis võimaldab seda sisse nõuda, ei või enam vaidlustada.

Artikkel 80 Ettevaatusabinõud

Kui taotluse saanud üksuse asukohaliikmesriigi õigusnormid võimaldavad, rakendab see üksus taotleva üksuse põhjendatud taotluse korral õiguskaitseabinõusid, et tagada võlakohustuse sissenõudmine.

Esimese lõigu sätete rakendamiseks kohaldatakse *rakendusmääruse* artiklites 73 kuni 75 ja 77 osutatud sätteid ja menetlusi mutatis mutandis.

Artikkel 81 Kulud

1. Kui nõue tasutakse *rakendusmääruse* artiklites 71 ja 72 osutatud kompensatsioonimeetodit kasutades, et nõuta mingit menetlustasu.
2. Taotluse saanud üksus nõuab asjaomaselt isikult sisse ja säilitab kõik *rakendusmääruse* artiklite 73 kuni 77 ja 81 kohase sissenõudmisega seoses tekkinud kulud kooskõlas õigusnormidega, mida asutuse asukohaliikmesriigis kohaldatakse samalaadsete nõuete suhtes.
3. Liikmesriigid loobuvad vastastikku kõigist nõuetest maksta tagasi *algmääruse* või *rakendusmääruse* kohaselt antava vastastikuse abiga seotud kulutused.

4. Kui sissenõudmine põhjustab erilisi probleeme ja on seotud väga suurte summadega, võivad taotlev ja taotluse saanud üksus kokku leppida kõnealuse juhtumiga seotud tagasimaksmise korras.
5. Taotluse esitanud üksuse asukohaliikmesriigi pädev asutus peab taotluse saanud üksuse asukohaliikmesriigi pädevale asutusele tagasi maksuma põhjendamatuks osutunud toimingutest tulenevad kulutused ja kahjud, kui toimingute põhjendamatus oli seotud nõude laadiga või taotleva üksuse poolt väljastatud dokumendi kehtivusega.

V jaotis – Muud sätted, ülemineku- ja lõppsätted

Artikkel 82

Ametlik kontroll ja arstlik läbivaatus

1. Ilma et see piiraks artikli 27 kohaldamist, kui III jaotise I, II ja IV peatükis osutatud hüvitiste saaja viibib või elab muu liikmesriigi territooriumil kui riik, kus asub deebitorasutus, viib arstliku kontrolli kõnealuse asutuse taotlusel läbi hüvitisesaaja elu- või viibimiskohajärgne asutus vastavalt viimatinimetatud asutuse kohaldatavates õigusaktides ettenähtud tingimustele. Sellisel juhul on deebitorasutusele siduvad elu- või viibimiskohajärgse asutuse tuvastatud asjaolud.

Kui viibimis- või elukohajärgsel asutusel palutakse vastavalt *algmääruse* artiklile 82 teostada arstlik kontroll, lähtub ta enda kohaldatavates õigusaktides sätestatud tingimustest. Selliste tingimuste puudumisel pöördub ta kohaldatavate tingimuste teadasaamiseks deebitorasutuse poole.

Deebitorasutusel säilib õigus korraldada seejärel hüvitisesaaja läbivaatus enda valitud arsti poolt. Siiski võib hüvitisesaaja kutsuda deebitorasutuse asukohaliikmesriigi territooriumile vaid juhul, kui reis ei kahjusta tema tervist ja kui sellega seonduvad reisi- ja elamiskulud kannab deebitorasutus.

- 2 Kui III jaotise I, II ja IV peatükis osutatud hüvitiste saaja viibib või elab muu liikmesriigi territooriumil kui riik, kus asub deebitorasutus, viib ametliku kontrolli kõnealuse asutuse taotlusel läbi hüvitisesaaja elu- või viibimiskohajärgne asutus. Deebitorasutus edastab viibimis- või elukohajärgsele asutusele küsimused, millele ametlik kontroll peab vastuse andma. Nende puudumisel teostab viibimis- või elukohajärgne asutus kontrolli vastavalt oma õigusaktides sätestatud tingimustele.

Viibimis- või elukohajärgne asutus peab saatma kontrolli taotlenud deebitorasutusele aruande.

Artikkel 83

Teatamine

1. Liikmesriigid teatavad || komisjonile *algmääruse* artikli 1 punktides m, q ja r ning *rakendusmääruse artikli 1 lõike 2 punktides a ja b* osutatud üksuste ning *vastavalt rakendusmäärusele* määratud asutuste andmed.
2. Lõikes 1 osutatud üksused peavad olema varustatud elektroonilise tunnusega identifitseerimisnumbri ja elektroonilise aadressi kujul.
3. Halduskomisjon kehtestab lõikes 1 osutatud andmete teatamise *struktuuri, sisu ja üksikasjad*, sealhulgas *ühise vormi ja näidise*.
4. *Rakendusmääruse IV lisa* on avalikkusele kättesaadav andmebaas, mis koondab lõikes 1 osutatud andmeid. *Andmebaasi loob ja seda haldab komisjon. Liikmesriigid vastutavad siiski riikliku kontaktteabe andmebaasi sisestamise eest. Lisaks tagavad liikmesriigid lõikes 1 sätestatud riikliku kontaktteabe õigsuse.*

5. Liikmesriigid tagavad lõikes 1 osutatud teabe pideva ajakohastamise.

Artikkel 84

Teave

1. Halduskomisjon töötab välja vajaliku teabe asjaomaste isikute nõustamiseks seoses nende õigustega ja haldustoimingutega, mida tuleb teha nende õiguste kasutamiseks. Teabe levitamine tagatakse eelistatult elektroonilisel teel selle avaldamisega avalikkusele kättesaadavatel veebilehtedel. Halduskomisjon tagab nende regulaarse ajakohastamise.
2. *Algmääruse* artiklis 75 osutatud kontrollnõukogu võib esitada arvamusi ja soovitusi teabe ja selle leviku parandamiseks.
3. Liikmesriigid jälgivad, et vajalik teave oleks *algmäärusega* hõlmatud isikutele kättesaadav, et anda neile teada *algmääruses* ja käesolevas määruses tehtud muudatustest, nii et nad saaksid oma õigusi kasutada.
4. Pädevad ametiasutused jälgivad, et nende asutused oleks teadlikud ja kohaldaksid *algmääruse ning rakendusmääruse* valdkondades ja tingimustel kõiki ühenduse sätteid, õiguslikke ja muid, sealhulgas halduskomisjoni otsused.

Artikkel 85
Valuuta konverteerimine

Algmääruse ja rakendusmääruse sätete kohaldamisel on kahe valuuta vaheline vahetuskurss Euroopa Keskpanga avaldatud viitekurss.

Artikkel 86
Statistilised andmed

Pädevad asutused koostavad ja edastavad statistilised andmed *algmääruse* ja *rakendusmääruse* kohaldamise kohta halduskomisjoni sekretariaadile. Need andmed kogutakse ja süstematiseeritakse vastavalt halduskomisjoni poolt kindlaksmääratud kavale ja meetoditele. Komisjon tagab kõnealuse teabe leviku.

Artikkel 87
Lisade muutmine

Rakendusmääruse I, II, III ja IV lisa ning *algmääruse* I, VI, VII, VIII, IX lisasid võib muuta komisjoni määrusega asjaomas(t)e liikmesriigi (-riikide) või nende pädevate ametiasutuste taotlusel ja pärast halduskomisjoni ühehäälsel nõusolekul.

Artikkel 88
Üleminekusätted

Algmääruse artikli 87 sätteid kohaldatakse *rakendusmäärusega* hõlmatud olukordade suhtes.

Artikkel 89
Kehtetuks tunnistamine

1. || Määrus (EMÜ) nr 574/72 tunnistatakse kehtetuks alates ...* ||.

Määrus (EMÜ) nr 574/72 jääb siiski jõusse ning säilitab õigusliku mõju järgmise suhtes:

- a) nõukogu 14. mai 2003. aasta määrus (EÜ) nr 859/2003 (millega laiendatakse määruse (EMÜ) nr 1408/71 ja määruse (EMÜ) nr 574/72 kehtivust kolmandate riikide kodanikele, kelle suhtes veel ei kohaldata neid sätteid üksnes nende kodakondsuse tõttu)¹ kuni nimetatud määruse kehtetuks tunnistamise või muutmiseni;
- b) nõukogu 13. juuni 1985. aasta määrus (EMÜ) nr 1661/85 (millega nähakse ette ühenduse võõrtööliste sotsiaalkindlustuseeskirjade tehnilised kohandused seoses Gröönimaaga)² kuni nimetatud määruse kehtetuks tunnistamise või muutmiseni;
- c) Euroopa Majanduspiirkonna leping³, ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping isikute vaba liikumise kohta⁴ ning muud lepingud, mis sisaldavad viidet määrusele (EMÜ) nr 574/72, kuni nimetatud lepinguid pole muudetud käesolevat määrust silmas pidades.

2. Viited määrusele (EMÜ) nr 574/72 nõukogu 29. juuni 1998. aasta direktiivis 98/49/EÜ (ühenduse piires liikuvate töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate täiendavate pensioniõiguste kaitse kohta)⁵ || tuleb lugeda viideteks käesolevale määrusele.

* Käesoleva määruse jõustumise kuupäev.

¹ ELT L 124, 20.5.2003, lk 1.

² EÜT L 160, 20.6.1985, lk 7.

³ EÜT L 1, 3.1.1994, lk 1.

⁴ EÜT L 114, 30.4.2002, lk 6.

⁵ EÜT L 209, 25.7.1998, lk 46.

Artikkel 90
Lõppsätted

Käesolev määrus jõustub kuus kuud pärast Euroopa Liidu Teatajas avaldamisele järgnevat päeva.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

||,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

I LISA

Kahepoolsete konventsioonide rakendussätted, mis jäävad jõusse, ja uued kahepoolsete konventsioonide rakendussätted

(artikli 8 lõige 1 ja artikli 9 lõige 2)

II LISA

Riigiteenistujate eriskeemid

(artiklid 32 ja 41)

A. Eriskeemid riigiteenistujatele, kelle suhtes ei kohaldata määruse (EÜ) nr 883/2004 III jaotise 1. peatüki sätteid mitterahaliste hüvitiste kohta

1. Saksamaa

Versorgungssystem für Beamte (riigiteenistujate haiguskindlustusskeem)

2. Hispaania

Mutualismo administrativo (riigiteenistujate, armee ja kohtuametnike eriskeem)

B. Eriskeemid riigiteenistujatele, kelle suhtes ei kohaldata määruse (EÜ) nr 883/2004 III jaotise 2. peatüki sätteid mitterahaliste hüvitiste kohta

1. Saksamaa

Unfallfürsorge für Beamte (riigiteenistujate õnnetuskindlustusskeem)

III LISA

Liikmesriigid, kes maksavad kulutused tagasi kindlaksmääratud summade alusel

(artikkel 62, lõige 1)

IV LISA

Pädevad ametiasutused ja asutused, elu- ja viibimiskohajärgsed asutused, juurdepääsupunktid, pädevate ametiasutuste määratud asutused ja organid

(artikkel 83, lõige 4)